

Imarisaasa nalunaarsorsimaffiat

1. Aallaqqaasiut	Qupp. 3
2. Mittarfinni pioreersuni pilersaarutigineqartunilu timmisartuussinermik killiliisut.....	Qupp. 4
3. Qulimiguullit mittarfiinut pilersaarusiornerni tunngavigineqartut.....	Qupp. 9
4. Mittarfinnut ujaraaqqaanik qallikkanut pilersaarusiornikkut tunngavigineqartut.....	Qupp. 14
5. Mittarfiit pioreersut pilersaarutaareersullu 1199 meterinut tallineqarnissaat.....	Qupp. 15
6. Nunap immikkoortuini suluusalinnut mittarfiliortiternerup killiffia.....	Qupp. 20
6.1 Sanaartortitsivik	Qupp. 20
6.2 Suliassap aaqqissuussaanera	Qupp. 21
6.3 Piffissalersuineq.....	Qupp. 22
6.4 Pilersaarusiorneq	Qupp. 22
6.5 Maniitsumi mittarfiliorneq	Qupp. 24
6.6 Sisimiuni mittarfiliorneq	Qupp. 25
6.7 Aasianni mittarfiliorneq.....	Qupp. 27
6.8 Uummannami mittarfiliorneq	Qupp. 29
6.9 Qaanaami, Uperna vimmi Paamiunilu mittarfiit (immikkoortup aappaa)	Qupp. 29
6.10 Silasiornermut, Sumiissusersiornermut, Attaveqaaqatigiinnermut AFIS-imullu atortulersuutit pilersinnerat	Qupp. 30
6.11 Qatserinermut aputaajaanermullu atortut tunniunneqarnerat	Qupp. 30
6.12 Suliffeqarfiit peqataasut	Qupp. 31
6.13 Killiffik.....	Qupp. 32
7. Naggasiutaasumik oqaaseqaatit.....	Qupp. 36

ILANNGUSSAQ 1

ILANNGUSSAQ 2

1. Aallaqqaasiut

Silaannakkut angallassinermut tunngassuteqartuni atortulersuutit angallanneq pillugu naalakkersuinikkut oqallinnerni aamma Landskarsip ulluinnarni aningaasatigut atortulersuutitigullu pilersaarusiornerni kiisalu angallassinikkut sullissinernik neqeroorutit taakkulu piumaneqarnerat pillugu angallassisartut niuernermut tunngatillugu isumaliutersuutaanni qitiutillugit sammineqartarsimapput.

Nalunaarusiakkut matumuuna pingaernerutillugu siunertarineqarpoq suliniutinut isumaliutersuutinullu maannakkorpiaq nalinginnaasumik angallannikkut pilersaarusiornermi killiffiliinissaq, siunissami silaannakkut angallannermi atortulersuutit naleqqussarnerini naammattumik aalajangiinissamut tunngavissaqalernissaq siunertaralugu.

Suliniutit aallartisarneqarsimasut, nalunaarusiami sammineqartut, ilaatigut isumassarsianik ilanngussanillu 1998-imi januaarimi Kangerlussuarmi angallanneq pillugu naalakkersuinikkut isumasioqatigiinnermi saqqummiunneqartunik tunngaveqarput, Takornariaqarnermut, Angallannermut, Niuernermut Attaveqaatinullu Naalakkersuisoqarfiup siunissami atortulersuuteqarnerup pilersaarusiorneqarnerani immikkut pingaaruteqartutut nalilersimasaanik.

Nalunaarusiami mittarfinni pioreersuni pilersaarusiorneqartunilu timmisartuussisarnikkut pissutsit naliliivigineqarnissaat sammineqassapput tassami tamakku atortussanut, maannakkut siunissamilu timmisartuussinermi atorneqartussatut ilimagineqarsinnaasunut, aalajangiisuulluinnarlutik pingaaruteqartussaammata.

Ataatsimut angallassinermi neqeroorutiginninnissamut mittarfiit qanoq ittuunissaat suli angallassinernup pilersaarusiorneqarnerani sammisat pingaernerit ilagaat. Mittarfiit qanoq ittut kiisalu atortut mittarfinnut attuumassuteqartut aalajangiisuussapput timmisartut qanoq ittuunissaannut, taamaalillunilu qanoq usitutigisut illoqarfinni ataasiakkaani silaannakkut angallassinermi neqeroorutigineqarsinnaanerannut. Tamanna qulimiguullit mittarfiisa allilerneqarnissaannut pilersaarutigineqalereersunut imaluunniit ujaraaqqanik qallikkanik mittarfiusinnaasunut ullumikkut pisortatigoortumik timmiffigineqarneq ajortunut ilaannakortumilluunnit timmiffigineqartartunut malunniuteqassaq.

Nalunaarusiami qulimiguulinnik timmissussisarnermut atortulersuutit ineriartortinneqarnerinut tunngatillugu kiisalu ujaraaqqanik qallikkanik mittarfiulioriternernut aammalu mittarfinnik pioreersunik 1199 miiterinut talliliinermut atatillugu tamatumunnga tunngasut sammineqassapput.

Naggataatigut imm. I-mi aamma II-mi nunap immikkoortuini mittarfiliortiternerit sumut killinneri nalunaarusiami takutinneqassapput. Nalunaarusiap immikkoortortaa taanna Inatsisartut siusinnerusukkut ataatsimiittarnerini nalinginnaasumik Inatsisartut Aningaasaqarnermut Angallannermullu ataatsimiititaliaannut malittarisassat pioreersut taakkununga tunngasut naapertorlugit nalunaarusiarineqartarsimapput.

Ataatsimiinnermi matumani Takornariaqarnermut, Angallannermut, Niuernermut Attaveqaatinullu Naalakkersuisoqarfiup immikkut ittumik sumut killinnermut naluaarusiaq ataatsimoortumik Inatsisartunut nalunaarusiaassasoq aalajangerpaa, tassami nalinginnaasumik atortulersuutit annertusarnerini pilersaarusiornerinilu ataatsimoortutut isigissagaanni iluaqutaassammat. Tassunga ilanngunneqassaaq suliassat amerlanersaat erseqqinnerusumik silaannakkut angallannermut tunngasut sanaartugassat allaaserineqarneri nalinginnaasumik Kalaallit Nunaanni Mittarfe-qarfiit/Sanaartortitsisut suliffeqarfiillu taakkununga attuumassuteqartut aqqutigalugit naammassineqartarmata, tassami sanaartorfiusuni taakkunani ilisimasaqassuseq pisinnaassuserlu, siunnersuilluni isumasioqatigiissitanit allanik nallerneqarsinnaanngitsumik, annertusarneqarsimammat.

Taamaattumik nalunaarusiami sumut killiffimmik immikkoortoq suliامي "Kalaallit Nunaanni nunap immikkoortuini nutaanik mittarfiliortiternerit"-ni 32.12.1997-imi aningaasatigut sumut killiffimmik nalunaarusiatut ilanngunneqartariaqarpoq, taamaalillunilu kontomut 70.11.20-mut, takukkit Aningaasanut inatsimmi oqaasertaliussat, naatsorsuutitut nalunaarutaassalluni. Tamatuma saniatigut immikkoortumi kattuffiit, piffissamik pilersaarutit, sanaartornermi killiffiit aammalu suliامي suliassaqartitsineq nalunaarusiap sammissavai.

Nalunaarusiaq Naalakkersuisoqarfiup atortulersuuteqarnikkut pilersaarusiorneq pillugu ataatsimut isigalugu oqaaseqaataanik kiisalu suliassat, Inatsisartut Naalakkersuisullu sanaartornermut aningaasaqarnermullu tunngatillugu pilersaarusiornerannut ilanngunneqartussat, tulleriarneqarnissaat pillugu inassuteqaammik naggaserneqassaaq.

2. Mittarfinni pioreersuni pilersaarutigineqartunilu timmisartuussinermik killiliisut.

Silaannakkut angallannermut inatsisiliornermi oqariartaatsini Kalaallit Nunaat "nuna ajorna-kusoortoq"-tut, imaluunniit "hostile environment/avatangiiseq peqqarniitsoq"-mik taaneqartarpoq. Oqaatsit siulliit mittarfiliornermut tunngatillugu malittarisassani mittarfinnut atortuinullu piumasarineqartuni atorneqakkajunnerupput, tassunga ilanngullugu mittarfinni atortuinilu isumannaallisaanikkut piumasaqaatinik

aalajangersaanerni. Oqaatsit aappaat timmisartut atortuini aamma timmisartuni atorneqartuni timmisartullu pilersaarusiorneqarnerini, tassunga ilanngullugu atortunut isumannaallisaanikkut piumasaqaatinik aalajangersaanerni aamma timmisartortartunut kiisalu piumasaqaatit assigiinngitsut malillugit timmisartut atortuinik atuinerni atorneqakkajunnerusarput.

Tamatuma kinguneraa Kalaallit Nunaanni timmissusisarnermi mittarfinnik atortunillu atuinerni isumannaallisaanikkut piumasaqaatit, silaannaap pissusaa, nunap suup-tungaani inissisimaneranut nunallu immikkut ittuuneranut Kalaallit Nunaanni atuuttumi, nalinginnaasumik sakkortusineqarsimaneri. Tassunga atatillugu Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittutut taaneqartarnerinut soorunalimi silaannakkut angallassineq pillugu inatsisiliornermi oqartussaaneq danskinit naalagaaffimmi oqartussaasunit aalajangerneqartartoq eqqarsaatigineqartariaqarpoq aammalu Kalaallit Nunaat tassunga atatillugu Kalaallit Nunaanni pissutsit danskinut imaluunniit europamiunut pissutsinut assersuunneqartarmata. Tamatuma saniatigut isumannaallisaanikkut piumasanik aalajangersaaneq pitsaassutsit aammalu nunat tamalaat silaannakkut angallannermi suleqatigiissitaasa innersuussutaat killissarititaasuni isumannaallisaanermi pitsaanerpaaffissap anguneqarnissaa siunertaralugu malinneqaqqissaarput.

Isumannaallisaanerup salliutinneqarnerata kingunerikkajuttarpaa, mittarfiliornermi mittarfiup qanoq isikkoqarnissaanut malittarisassaritinneqartut malinneqartarneri. Inuinnaat sakkutuujunngitsut silaannakkut angallannerannut Naalagaaffiup Timmisartortitsinermut Qullersaqarfiata nalunaarutai, BL-it, aqqutigalugit qanoq iliorluni mittarfiliornissaq aamma qanoq ittunik atortulersorneqassasoq atuilernissamut piumasaqaatit akuerineqarnissaanut malittarisassaliortoqarsimavoq. Taamaallit BL-it mittarfimmut piumasaqaateqartarput, piumasaqaatillu tamaviisa naammassineqarsimappata tamatigut akuerineqarsinnaasunik aammalu isumannaallisaatit pitsaanerpaat mittarfimmut taamaattorpiamut piumasaqaatit qaffasinnerpaat naammassinnissinnaallutik.

Taamaattorli amerlanertigut pissusiviusut malillugit - Kalaallit Nunaanni nunanilu allani - najugaqarfinni ataasiakkaani angallassinerup tungaatigut mittarfiliortoqarnissaanik kissaateqarfiusuni piumasaqaateqarfiusunilu, BL-it naapertorlugit, piumasaqaatit tamaasa naammassineqarsimasariaqanngillat. Mittarfiullu taamaattup sananeqarnissaa kissaatigineqarpat mittarfiorfiusussaq misissoqqissaarneqartarpoq paasinialugu mittarfissamut piumasaqaatit suut nunap pitsaanerpaajunngikkaluartup ittuussusianik ilallugit atortut elektroniskiusut, qullilersornerit imaluunniit timmisartut suut atorlugit mittarfik miffigineqartassanersoq, oqimaassutsimik mikkiartornermilu sammivissat il. il. pillugit erseqqinnerusunik aalajangersaalluni.

Taamaattumik mittarfiit taakkulu miffigineqartarneri ataatsimut isigalugu malittarisassat aallaavigalugit malittarisassaqaartitaapput taamaalillugu mittarfinni tamani isumannaallisaanerup pitsaassusia piumasaqaatinik aalajangersakkanut naleqquttunngorlugu. Akerlianilli qanoq ililluni isumannaallisaanerup pitsaassusissaa anguneqarsimanersoq - nunap pissusaa pitsaasoq mittarfinni ataasiakkaani suliniutinik tapertalerlugu - sumiiffimmiit sumiiffimmut assigiinngissuteqartarsinnaavoq.

Mittarfinnik pilersarusiornermi tunngavittut anguniarneqartarpoq mittarfinni tamani imaluunniit sapinngisaq tamaat amerlasuuni pisortatigoortumik timmissusinermi piumasaqaataasut nalinginnaasut naammassineqarsimassasut, tassani eqqarsaatigineqarlutik aalajangersimasumik attartorluniluunniit timmissussisarneq. Taamaalillu timmisartunut Kalaallit Nunaanni atorneqartunut mittarfiit aaqqissuuneqartarput - tassa Bell 212, S61, DCH-7-inut, kiisalu atlantiku qulaallugu timmisartut eqqarsaatigalugit, Boeing 737-nut.

Taamaattorli mittarfinni ataasiakkaani aalajangersakkat ataasiakkaat imaatsitsipput, timmisartunik ullumikkut atorneqartunik allaanerusunik atuinissamut eqqarsaatersornermi, killissarititaasut tamakkua erseqqissarnissat pingaaruteqartorujussuulluni.

Taamatut timmisartuussinermi killissarititaasunik nalunaarsuineq siunissami angallannermik pilersarusiornermi ilaatigut mittarfinni suni timmisartut allaanerit atorneqarsinnaanerit siunertaralugu atorneqarsinnaapput, ilaatigullu timmisartut allaanerit atorneqarnerini mittarfiit allanngortiterneqarsinnaanerit eqqarsaatigalugu aalajangiiniarnerni aningaasartuutit qanoq amerlatigissanersut.

Suliamik tamassuminnga erseqqissaaneq timmisartut suluusallit mittarfiinik aallaaveqarpoq tassami qulimiguullit mittarfiinik allililerinermut pilersaarutit aallartereernikuupput, taamaalillutik qulimiguulinnut S-61-erinut atorneqareersunut piumasaqaatit naammassineqarlutik. S-61-erit tassani annerpaamik immikkullu illuinnartunik malittarisassaqaartinneqarmata taava qulimiguullit mittarfii - taakkununga naleqquttunngorlugit allineqarsimasut - qulimiguulinnit allaanerusunit tamanit atorneqarsinnaapput.

Timmisartuussinikkut killiliisuusut nunap assitalersornerini mittarfeqarfinni ataasiakkaani 14-ini mittarfiit aallaavigineqarsimapput:

Narsarsuaq
Qaqortoq
Paamiut

Nuuk
Maniitsoq
Kangerlussuaq
Sisimiut
Aasiaat
Ilulissat
Qaarsut
Upernavik
Qaanaaq
Kulusuk
Nerlerit Inaat

Mittarfiit taakku malittarisassat makku aallavigalugit allaaserineqarput:

Nunap immikkoortuini mittarfinni timmisartornermi teknikkikkut nalunaarsukkat
Qaanaami misissuinikkut nalunaarsukkat
Angallanneq pillugu isumaliutissiissut 1991-imeersoq
Aeronautical Information Publication (AIP) for Greenland and Faroe Islands.

Taamaalilluni mittarfiit ataasiakkaat timmisartuussinikkut killissarisaa timmisartutigut atortunut suussusilersuineri sanilliussissutigalugit atorneqarsinnaapput. Timmisartunut assigiiaanut ataasiakkaanut suussusilersuinerit aningaasaqarnermut, usitussutsimut, najukkani ataasiakkaani ilaasutigut usitigullu tunngavigisanut sanilliullugit siunissami timmisartut qanoq ittut atorneqarnissaannut aalajangiinissamut atorneqarsinnaapput. Timmisartuussinikkut killissarititaasunik nalilersuineri, mittarfiit ataasiakkaat qanoq takitiginerinut, nunami akornutaasunut, milernermut tingilernermullu, timmisartut STOL-it, ullumikkut pigisavut, mikkiartornerminni nakkarsariapiloornerannut, unnuaanera pissutigalugu killissarititaasunut, atortorissaarutit pissutigalugit killissarititaasunut, sila ajortillugu mikkiartornermut, qulliit inissisimanerinut il.il. paasinninnissamut aalajangiisuussapput.

Maannakkorpiaq timmisartut assigiinngitsut makkua - Kalaallit Nunaannut immikkut pissutsinut naleqqussarneqarsimappata - mittarfinnut 799 miiterisut takitigisunut missinnaapput:

DHC-7

Issiaviit amerlanerpaamik:	52
Annerpaamik usisinnaasaa:	5352
Takinerpaamik km-it timmiffigisinnaasai:	1944
Nalunaaquttap akunneranut sukkassusia:	426

Tinginermini ingerlaffissaa m:	690
Minnermini ingerlaffissaa m:	690

Dornier 228-212

Issiaviit amerlanerpaamik:	19
Annerpaamik usisinnaasaa:	2200
Takinerpaamik km-it timmiffigisinnaasai:	2000
Nalunaaquttap akunneranut sukkassusia km:	370
Tingilernermini ingerlaffissaa m:	793
Minnermini ingerlaffissaa:	450

DHC-6 Twin Otter

Issiaviit amerlanerpaamik:	19
Annerpaamik usisinnaasaa:	1500
Takinerpaamik km-it timmiffigisinnaasai:	1365
Nalunaaquttap akunneranut sukkassusia km:	306
Tingilernermini ingerlaffissaa m:	750
Minnermini ingerlaffissaa:	750

Beechcraft Super King Air B200

Issiaviit amerlanerpaamik:	9
Annerpaamik usisinnaasaa:	800
Takinerpaamik km-it timmiffigisinnaasai:	3600
Nalunaaquttap akunneranut sukkassusia km:	481
Tingilernermini ingerlaffissaa m:	800*
Minnermini ingerlaffissaa m:	800*

*(allanngortinneqartariaqarpoq, tassami nalinginnaasumik 1000 miiterit pisariaqartippai).

Naleqqussaannerit, timmisartut assigiinngitsut qulaani allassimasut Kalaallit Nunaanni timmisinnaassagunik aqqusaartariaqagaat, issittumik silaannalimmi timminissamut immikkut atortulersuinissamik kiisalu timmisartup qangattaassinnaasaanik unit annikillisinneqarnerannik kinguneqakkajuttarput.. Tassa imaappoq usit kg.-t amerlassusiat imlt. ilaasut amerlassusiat tikitassat marluusut ungasissusiannut sanilliullugu, tassunga ilanngullugu pisariaqassappat mittarfimmut allamut.

Siunissami (tassa imaappoq ukiut qulit-tyvit iluanni) Kalaallit Nunaanni timmisartussinermi timmisartut makkua piukkunnarnerpaapput- tak. tuniniaavinni Naalakkersuisut timmisartuussisartunut apeqquilliissutaat. Timmisartut tamakkua mittarfinni 799 miiterisut takitigisuni missinnaanatillu tingisinnaanngillat timmisartullu tamakkua timmisartut pioreersut assigalugit Nunatsinni

timmisartuussissutigineqassagunik piumasaqaatit immikkut ittut naammassisussaavaat.

DHC-8

Issiaviit amerlanerpaamik:	56	
Annerpaamik usisinnaasaa:	6287	
Takinerpaamik km-it timmiffigisinnaasai:		2185
Nalunaaquttap akunneranut sukkassusia km:	528	
Tingilernermini ingerlaffissaa m:		1085
Minnermini ingerlaffissaa m:	1010	

ATR 42-500

Issiaviit amerlanerpaamik:	50	
Annerpaamik usisinnaasaa:	5450	
Takinerpaamik km-it timmiffigisinnaasai:		1900
Nalunaaquttap akunneranut sukkassusia km:	565	
Tingilernermini ingerlaffissaa m:		960
Minnermini ingerlaffissaa m:	950	

Dornier 328-110

Issiaviit amerlanerpaamik:	33	
Annerpaamik usisinnaasaa:	3690	
Takinerpaamik km-it timmiffigisinnaasai:		1852
Nalunaaquttap akunneranut sukkassusia km:	620	
Tingilernermini ingerlaffissaa m:		1090
Minnermini ingerlaffissaa m:	1165	

Mittarfinni pioreersuni pilersaarutigineqartunilu timmisartuussinikkut killissarititaasut paasiniaarlugit sulineq 1998-imi martsip aallartinnerani aallartinneqarpoq, inernalu, tassunga ilanngullugu eqikkaaneq nassuiaanerusoq mittarfinni pineqartuni skemat atorlugit assersuusiornertalik, 1998-imi juunip aallartinnerani piareereersimassasooq naatsorsuutigineqarpoq.

3. Qulimiguullit mittarfiinut pilersaarusiornerni tunngavigineqartut

Kitaani illoqarfik ataaseq nunaqarfiillu sisamat kisimik qulimiguulinnut mittarfeqanngillat taamaalillutillu aalajangersimasumik ingerlaarfeqarluni silaannakkut angallavigineqaratik.

Qulimiguullit mitsiartarfiisa (helistoppit) aamma qulimiguullit mittarfiisa assigiinngissutaat

Qulimiguullit mitsiartarfiata qulimiguullillu mittarfiata assigiinngissutaat annerpaaq

pingaaruteqarnerpaarlu tassaavoq, qulimiguullit mittarfianni HIS-eqarmat (**H**elikopter **I**nformation **S**ystem). Taassuma annertunerusutigut suluusallit mittarfiini AFIS assigerluinnangajappaa.

Qulimiguulinnut mitsiartarfiliornermi qulimiguullillu mittarfiannut allilerinikkut illoqarfimmik / nunaqarfimmik sullissineq pilersuinerullu isumannaassusia pitsanngoriartinneqartarput, tassami aalajangersimasumik ingerlaarfeqarluni timmisartuussinissamut periarfissaqartoqalersarmat. Qulimiguullit mittarfiannut allilerinermi naatsorsuutigisariaqarpoq tikiqqartarnerat annertuseriassammat HIS atorlugu sullissinermi paasissutissat timmisartortartut timminerminni pissarsiatik atorsinnaammatigit. Qulimiguullit mitsiartarfiinut timmisarsuussisarnerni timmisartortartut timminerminni mittarfiinniit paasissutissat pissarsiatik - ass. silap ajorneranut tunngasut - atorsinnaanngilaat.

Mittarfiliornermi/allilerinermi periarfissat

Nunap immikkoortuini pingasuni mittarfinnik pingasunik sanaartornerup immikkoortuani siullermi ammaassamaalernermut atatillugu nalilernerqarpoq, Grønlandsfly A/S-ip najugaqarfinni tallimani tamani qulimiguullit mittarfii atorfissaqartissanngikkai. 1998-imi Sisimiuni, Aasianni Uummannamilu mittarfiit ammarneqassapput aamma 1999-imi Maniitsumi mittarfik ammarneqassaaq. Tamatuma kingorna naatsorsuutigisariaqarpoq Kitaani sumiiffinni taakkunani qulimiguullinnik S-61-erinik timmissussisoqatqissanngitsoq, tak. sanaartorneq pillugu inatsimmi piumasaqaataasut.

Qulimiguullit mittarfiinut allilerinermi S61-erinik Bell 212-inillu timmisartuussinermi marloqiusamik ingerlatsinissaq pinngitsoortinneqarsinnaavoq, tamatumalu kingunerisaanik Kujataani Bell 212-inik sipaaruteqartoqassaaq, tassami S61-erit suli Kujataani ukiuni arlaqartuni atorneqarnissaat naatsorsuutigisariaqarmat.

Nunap iluani atassuseqaasersuutit nalunaarusiorneqarnerinut tunngatillugu maannakkut misissueqqissaarnerugallartut ilimanarsitippaat, timmisartut atorneqartut ima usitutigilersinnaasut allaat ilaasut umiarsuarniit timmisartunut nuunneqarsinnaallutik. Ingammik sisamanik siullernik mittarfiliornikkut usitusutsit annertuseriarujussuartaassaapput.

Nunap immikkoortuini siullernik sisamanik suluusalinnut mittarfiliornissat Grønlandsfly A/S-imi assartuisinnaassutsip allannguuteqarujussuarnera kingunerissavaat, tamatumalu sinerissami assartuinerup Dash-7-inik, S61-erinut sanilliullugit sisamariaammik ilaasoqarsinnaanerusunik, annertunerusumik ingerlanneqalernera kingunerissavaa.

Ukiuni tulluuttuni umiarsuarnik angallassissuteqarnermi atorunnaarsitsiartuaartoqassaaq, tamatumuuna sinerissami umiarsuartigut angallassineq annikillisinneqassalluni, kisianni najukkani imaatigut angallassineq taamaassanani. Naatsorsuutigisariaqarpoq ilaasunik angallassineq siunissami timmisartuussinikkut ingerlanneqalissasoq, umiarsuartigut angallassineq usinik angallassinernangajannngussalluni.

Siuliini allassimasut tunngavigalugit Naalakkersuisut siunertaraat Arsummi Alluitsup Paanilu qulimiguullit mitsiartarfiisa qulimiguullit mittarfiinut annertusineqarnissaat aamma Kangaamiuni Qeqertarsuatsiaanilu qulimiguullit mitsiartarfiinik sanaartortoqassasoq. Inatsisartut 1998-imut Aningaasanut inatsisissaannut atatillugu Alluitsup Paani qulimiguullit mitsiartarfiannik sanaartornissamut aningaasaliissutissanik nassaartoqarnissaanut taamaallaat periarfissaqarsimavoq.

Naalakkersuinikkut aalajangigaavoq qulimiguullit mitsiartarfiinut aningaasaliissutissatut immikkoortitat mittarfinnik pitsaanerulersitsissutigineqassasut taamaalilluni tamakkunani piumasaqaatit, Statens Luftfartsvæsenip ilaasoqarluni mittarfinnut atatillugu aalajangersarsimasai, naammassineqassallutik.

Angallannikkut ingerlatsinermi anguniagaasut

Naalakkersuisut anguniagaraat nunatta ineriartortinneqarnera nunamut tamarmut nammaqatigiinnissamillu ataatsimut isiginnilluni aqunneqassasoq, illersorneqarsinnaasumik inuiaqatigiit aningaasaqarneranni killissarititaasut tunngavigalugit killilersugaanngitsumik nunassittarsinnaanermik periarfissiisussaq. Innuttaasut nunami sumi inissisimanerat apeqqutaatinnagu angallassinissamut periarfissaat angallassinerrillu akuttussusii sapingisamik akitigut piviusorsiortut qulak-keerneqassapput. Qulimiguullit mitsiartarfiinik annertusaanerup nunami atortulersuutitut atatillugu angallassisinnaasuseq pisariaqartinneqartoq ingerlanneqarsinnaalersissavaa, tassa inuussutissarsiutitigut ingerlatsinermi pingaarnertullugit suliniuteqarfiusussat ineriartortinneqarnerannut peqatigitillugu.

Naalakkersuinikkut anguniagassat siuliini taaneqartut sanaartornermut pilersaarummi allassimapput, taassuma kingunerissallugu ukioq 2002-mi mannakkut qulimiguullit mitsiartarfiisa annertusineqarsimanissaat. Qulimiguullit mitsiartarfiat annertusineqaraangami pisortat mittarfiutaattut aalaakkaasutut naatsorsuunneqalersarpoq avatangiisit pillugit akuersissuteqarfigineqarluni ilinniarsimasunillu sulisoqalersarluni.

1992/93-imi timmisartuussinermut piumasaqaatit ima annertutigisumik annertusisimapput nammineq toqqarlugu miffiusartumi angallannermut killiliisut aalajangersakkanik atuuttunik naammassinissinnaajunnaarlutik, taamaammat mittarfiit

tamakku annertusarnissaat pisariaqalersimalluni. Qulimiguullit mitsiartarfiinit katillugit 37-usunit, 1991 tikillugu sanaartorneqartunit, sallerpaatillugu mittarfiit timmisartuussinermi teknikikkut isumannaallisaanikkullu pissuteqartumik annertusineqartussat salliutinneqarput.

Qulimiguullit mitsiartarfiinik annertusaaneq

Siusinnerusukkut aningaasaliissutaasarsimasut ingerlateqqillugit manna tikillugu mitsiartarfioreersunik annertusaanermut iluarsaassinermullu taamaallaat aningaasaliissutissanik immikkoortitsisoqarsimavoq. Naalakkersuisoqarfimmi ilisimaneqarpoq mitsiartarfiit pioreersut ilaat amerlaqisut pitsaannerusumik inissinneqarsinnaasut. Aningaasaqarnikkulli pissutsit eqqarsaatigalugit periarfissaqanngilaq tamakkununga tunngassuteqartunut aningaasaliissutissat immikkoortinneqareersut saniatigut tulleriiaarinissamut, taamaammallu nuussinernut nutaanillu sanaartornernut aatsaat aningaasaliissutissanik immikkoortitsisoqarsinnaalluni sanaartugassanut pilersaarusp siuliini taaneqartup piviusunngortinneqareerneratigut.

Tulleriiaarinermut tunuliaqutaasut

Tulleriiaarinermut taamaalilluni pingaarnertut aallaavigineqarpoq maannakkut mitsiartarfioreersunik annertusaanissaq, tassa nutaanik sanaartorneq aallartinneqalersinnagu.

Tulliullugu nunaqarfinni 21-ni, ullumikkut mitsiartarfeqanngitsuni kiisalu nunaqarfinni maannakkut mitsiartarfeqareersuni pitsaannerusumik inissiiviusussani, nutaanik mitsiartarfinnik sanaartornissaq tulleriiaariffigineqarpoq.

Pingaartumik ukiumut ilaasatut amerlassuserisinnaasaat taakkulu angallannikkut attaveqarfinnut allanut periarfissaat naliliivigineqassapput.

Mitsiartarfimmik sanaartortoqassappat pisariaqarpoq najugaqarfiup nunaqarfittut naatsorsuussaanaissaa KNI-p allaffeqarnera ilanngullugu, taanna qulimiguulimmik tikittoqartillugu sullissisarsinnaammat, 1993 sioqqullugu Ikerasaarsummi taamaattoqarsimanani.

Nunaqarfinni ukunani mitsiartarfeqanngilaq:

Kommuni	Nunaqarfik	1.1.1996-imi innuttaasut	1990-imiit innuttaasut amerlassusiisa allanngornerat
		amerlassusiat	

QAQ	Saarloq	85		+1
	Qassimiut	76	-24	
NAR	Igaliku	38	-6	
	Qassiarsuk	55	-10	
PAA	Arsuk	277	-56	
NUUK	Qeqertarsuatsiaat	265	-56	
	Kapisillit	124	-4	
MAN	Atammik	220	-19	
	Napasok	142		+41
	Kangaamiut	504	-52	
SIS	<i>Itilleq</i>	116		+9
	<i>Sarfannguaq</i>	132		+20
KAN	<i>Ikerasaarsuk</i>	98		+39
ILU	Oqaatsut	64	-10	
QEQ	<i>Kangerluk</i>	64	-7	
UPE	Tussaaq		10	-42
	Naajaat	47		+7
TAS	Ikkatseq	15	-13	
ILL	Ittaajimmiit	22	-14	
	Uunarteq	10	-38	

Aalajangersimasumik ingerlaarfearluni timmisartuussisoqassappat pisariaqartitat - nunaqarfiit

Nunaqarfiit timmisartuussivigineqartarnerat angallassinermik sullissineruvoq annertusisaq kommunini sikutigut pissutsit piffissat ilaanni imaatigut angalanissamut periarfissaarutsitsitillugit illoqarfiit nunaqarfiillu akornanni angalanissamik pisariaqartitsinermut iluaqusiisoq. Pisortat nunaqarfinnut timmisartuussisinnaassappata piffissani killeqaraluartuniluunniit mitsiartarfiit akuerisaasut pisariaqartinneqarput.

Nunaqarfinni Kangerlummi, Ikerasaarsummi, Itillimi Sarfannguamilu ullumikkut akuerisaasunik mitsiartarfeqanngilaq. 1998-imut Aningaasanut inatsisissatut Siunnersuut naapertorlugu pilersaarutaavoq Ikerasaasummi 1999-imi mitsiartarfimmik pilersitsisoqassasoq, nunaqarfiit taaneqartut pingasut allat 1998-imi ukiuniluunniit missingersuusiortofiusuni inissinneqarsimanatik.

Kangerlummi, Itillimi Sarfannguamilu mitsiartarfinnik pilersitsisoqassappat Mittarfeqarfinnut aningaasaliissutit amerlineqartariaqarput, sanaartornermut ingerlatsinermullu tunngatillugu. Nunaqarfinnut taakkununga sanaartugassanut siunnersuusiortoqarsimanngilaq, kisianni mitsiartarfik ataaseq agguaqatigiissillugu sanaartussagaanni 1 mio. kr.-inik akeqartarpoq. Taakku saniatigut mitsiartarfiup

ingerlanneqarneranut aningaasaliissutissanik imikkoortitsisoqartariaqarpoq (KNI-mut sullissinissamik isumaqatigiissut) kiisalu timmisartuussivigineqarneranut aningaasartuutissanik (Grønlandsfly A/S-imut sullissinissamik isumaqatigiissut). Kisiannili Grønlandsfly A/S-p nunaqarfinnut taaneqartunut ingerlaarfiliinikkut aningaasatigut sunniutaasussat oqaatigisinnaanngilaq, tassa nunaqarfiit taakku sulii akuerisaasunik mitsiartarfeqalersinnagit.

Mittarfiup/mitsiartarfiup akuersissutigineqartarnera

Pisortat mittarfiutaannik pilersitsinikkut allanngortitsinikkulluunniit Angallannermut ministeriaqarfiup pilersitsinermut akuersissuteqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Qinnuteqaammut ilanngunneqarsimassapput nunap assingini atortussat sumiiffissaa, mikkiartortarfiit tingiartortarfiillu killeqarfii, angallannerup suunissaa annertussusissaalu, ammasarfissaatut naatsorsuutigineqartoq kiisalu sumiiffiup allaaserineqarnera pillugu nalunaarut, timmisartuussinermi akornutaasinnaasut, silap pissusii, nunami tikitsisarnermut killiliisut, nipiliornermik akornusersuutaasut, iluaqusersuutini ikkussuinissamut periarfissat, suliffeqarfinnut allanut ungasissusia allilerinissamullu periarfissat taallugit.

Sanaartorneq aallartinneqartinnagu suliarinissaanut pilersaarutit Statens Luftfartsvæsenimit akuerineqarsimassapput, pilersitsinissamullu akuersissuteqartoqarsimassaaq. Qinnuteqaammut ilanngullugit mittarfiup illutaanut atortuinullu kiisalu nalunaaqutsersuinissamut qalipaasersuutinullu pilersaarummut sukumiisumik uppersaaratit ilaatinneqassapput.

Taamatut akuersissuteqartoqareerneratigut sanaartorneq aallartinneqarsinnaanngussaaq mittarfilli atorineqalersinnagu taanna teknikikkut Statens Luftfartsvæsenimit akuerineqarsimassaaq.

4. Mittarfinnut ujaraaqqanik qallikkanut pilersaarusiornikkut tunngavigineqartut

Atuisut arlallit tungaanniit angallannikkut tikiqqarsinnaanerup aqqiissutissaatut mittarfiit ujaraaqqanik qallikkat pilersinneqarsinnaanerut tikkuarneqartarsimavoq, pingaartumik ilaasut eqqarsaatigalugit najugaqarfinni mikinerusuni, tassami taamaaliornikkut aammattaq usit eqqarsaatigalugit suliaassat naammassineqartarsinnaammata aamma qulimiguulinnik timmisartuussineq aqqutigalugu periarfissanit pitsaanerusunik aningaasaqarnikkut tunngaveqarluni. Taamatuttaaq taamatut oqallinnermi paasinarpoq mittarfiit ujaraaqqanik qallikkat mittarfinnut allanut naleqqiullugit aalajangersakkatigut isumannaallisaanikkullu qasunganerusunik piumasaqaateqarfigineqarsinnaasut.

Tamatumunnga atatilluguli aalajangiisuujuassaaq, takukkit inatsisitigut piumasagaatit naammassineqarsimanissaat pillugu matuma siuliani immikkoortut, mittarfik aammattaaq mittarfik ujaraaqqanik qalligaq BL-aalajangersakkanik naammassinissimassasoq, tassa pisortat aalajangersimasumik ingerlaarfeqarluni attartortakkanilluunniit timmisartuussinerannut ilaassaguni. Mittarfiup ujaraaqqanik qallikkap piumasagaatit tamakku naammassisimanngippagit, taanna ataqatigiissunik timmisartuussinernut atorneqarsinnaassanngilaq, tamakkunani inissat / billetit tamanut pilerisaarutigineqarsinnaallutik tamanullu ammasumik tuniniarneqarsinnaallutik, pitsaassusissamullu atortunullu tunngatillugu inatsisitigut piumasagaatinik naammassinissimanngippat mittarfik Mittarfeqarfiit aqqutigalugit ingerlanneqarsinnaassanngilaq, tassami ingerlatsinermut akuersisummik Statens Luftfartsvæsenimit pissarsisoqarsinnaassanngimmat. Tassa tamatumani aalajangiisuinnanngilaq mittarfiit sunik qallerneqarsimanersut kisiannili aamma timmisartuussinerit qanoq ittut mittarfimmik atuisuunersut atorneqartullu pingaaruteqarlutik.

Aalajangiinissamut tunngavissaqalersinnaajumalluni timmisartunut suluusalinnut mikisunut mittarfinnik ujaraaqqanik qallikkanik pilersitsinerup imaluunniit qulimiguulinnut mittarfiliornissap akornanni toqqaaniarnermi naliliinissamut atorneqarsinnaasumik 1998-imi martsip aallartinnerani naliliisarluni misissuineq aallartisinneqarpoq.

Aallaqqaasiinermi Statens Luftfartsvæsenimik oqaloqateqartarnerit inerneraat isumaqartoqarmat periarfissaqartoq "mikisunik" mittarfiliortitertoqarsinnaasoq 18 x 650 meterinik angissuseqartunik, isumannaallisaanermut killeqarfii ilanngutissagaanni 60 x 710 meterinik angissuseqartussanik. Atortulersuutit atorlugit mittarfimmut ujaraaqqanik qalliusikkamut pilersaarusiornissamut tunngavissat suliarineqarput. Mittarfiit taamaattut suliarineqassappata pisariaqarpoq aallaavigalugu pinngitsuugassat uku malinneqarnissaat;

- 1) Timmisartunut 19-it tikillugit ilaasoqarsinnaasunut qatserisartoqarnikkut piareersimasoqassanngitsoq
- 2) Qutsissuseq aalajangiiffissaq 500 fodiniit qaffasinnerussaaq
- 3) Qullilersornissamut piumasagaateqassanngilaq
- 4) Qulimiguulinnut mittarfioreersunit radiokkut sumiissusersiut atorneqarsinnaassaaq.

Tamakku saniatigut tikinneqartarnerisa akuttussusiat pillugu ajornartorsiuteqassaaq sumiiffinnut ataasiakkaanut kingusinnerusukkat aqqiissuteqarfigineqartussanik, taamatuttaaq mittarfinnut taamaattunut atuutissaaq taakku maannakut mitsiartarfiit assigalugit tikittarnermut, timmisartuussinerup

annertussusianut
killilersuiffigineqartussaanerat.

atortulersuutinullu

Pilersaarusiornermut tunngavissat suliarineqarnerat 1998-imi
martsip aallartinnerani aallartisinnegarpog
naatsorsuutigineqarluni 1998-imi junip naalernerani
naammassineqarsimassasoq.

5. Mittarfiit pioreersut pilersaarutaareersullu 1199 meterinut tallineqarnissaat

Kalaallit Nunaannut isaavissat atortorissaarusersuinerit pillugit oqallinnermi sammineqartut pingaarnert ilagisimavaat. Nuummi imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfimmik pilersitsinissaq pillugu Inatsisartunut saqqummiussinerit arlallit, Inatsisartut Angallannermut Ataatsimiititaliaannut kiisalu kommuninut, pingaartumik Kujataaniittunut, kalluarneqartunut oqallisissiat, kiisalu Angallannikkut Ingerlatsineq pillugu Isumasioqatigiinnerup inernerat silaannakkut angallannermi isaavissat pillugit imaattunik inerniliiffiuvoq:

1) Kangerlussuaq aamma Narsarsuaq timmisartorsuit, soorlu Boeing 737 atorlugit ilaasunik angallassinermi imarpik qulaallugu mittarfittut atorneqaannassapput.

2) Nuummi mittarfiup timmisartorsuit, soorlu Boeing 737 atorlugit angallassinermut imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfittut piorsarnissaa, nutaamik pisariaqartitsinermik saqqummer-toqarnissaata tungaanut unitsinneqarallarpoq.

3) Mittarfinnik 1199 meterinik takissusilinnik pilersitsinissami periarfissat kiisalu pitsaaqutit pitsaannequtillu makku eqqarsaatigalugit misissorneqassapput

A) Island Canadalu qanittorisavut eqqarsaatigalugit Kalaallit Nunaannut isaavissat pilersinnissaat

B) DHC-7-it taartissaannik timmisartunik nutaanik atuilernissaq eqqarsaatigalugu mittarfinnik siunissamut qularnaarineq.

Mittarfiit pioreersut, tassani eqqarsaatigalugit nunap immikkoortuini mittarfiit arfineq marluk tallilernerat aamma naleqquttumik sivilissusilimmik pilersaarusiortoqarsinnaanera teknikkikkut ajornarnaviannngilaq. Nunap immikkoortuini mittarfiit, Upernavik ilanngunnagu, tamarmik 1199 meterinut tallineqarsinnaanngorlugit inissitaapput, aammalu pilersaarutit pigineqartut tunngavigalugit akuerineqarsinnaallutik. Ilulissanut atatillugu tallilerinissamut pilersaarummut tunngavissamik

peqareerpoq, Naalagaaffiup Timmisartortitsinermut
Qullersaqarfianit pilersitsinissamut akuersissut ilanngullugu.
Nuummut atatillugu tallilerinissamut pilersaarummut tunngavissaq
suliarineqarpoq aammalu pilersitsinissamut akuersissut
pineqarumaarluni, tassami mittarfik 1199 meteritut takitigisoq
pillugu suliaq, 1799 meterinut tallisitsinissamik sulianut
ingerlanneqareersunut akuerineqareersunullu
ilanngunneqarsinnaammat.

Taamaattoq mittarfinnut 1199 meterinik takissusilinnik
pisariaqartitsinermik tunngaveqarluni pioreersunut
sananeqartussanullu tallisitsinissanut taamaattunut
maluginiagassat aalajangiisuusut, taakkua ilaat piaartumik
tallilerinissamut pileritsatsitsisinnaapput, ilaalli
pilersaarusiornermik sivilunerusumik pisariaqartitsiffiullutik.

Sivilunerusumik pilersaarusiornissamut iluaqutaasoq tassaavoq,
mittarfinni tallilerinermi aningaasaliineq Landskarsimut
annertuumik aningaasaliiffiussammat, piffissami sivikitsumi 540
mio. kr.-iniit 810 mio. kr.-it tikillugit amerlassusilinnik,
aammalu tallilerinermi agguaqatigiissillugu akinik appasissunik
naatsorsuuteqarfiusumik.

Sivilunerusumik pilersaarusiornissamut iluaqutaasoq tassaavoq,
ingerlatsisumi pingaarnermi, Grønlandsfly A/S-imi DHC-7-it ukiut
qulit ingerlanerini taarsernissaannik pilersaaruteqarto-
qannginnera, taamaattumillu mittarfiit taakku 799 meterinik
takissusillit minnerpaamik 2008 tikivillugu
atorneqaannarallarsinnaammata. Tassa imaappoq timmisartunik
nutaanik atuilerneq, mittarfinnik takinerusunik
atorfissaqartitsiffiususaaq erngiinnaq pinavianngilaaq.

Kiisalu sivilunerusumik pilersaarusiornissamut iluaqutaasoq
tassaavoq, timmisartut atorlugit angallanneq timmisartunut
mittarfiit nutaat atulernerisigut angallasseriaatsimik nutaamik
atuiffiulereertussaammata, tassani ilaasoqarnerup ingerlanera
amerlassusiallu annertuumik allanngorsinnaalluni. Tamanna
tunngavigalugu tallilerinissat aallartinnissaasa
utaqqimaarunnissaat pingaartuussaaq, timmisartunik
atorfissaqartitsineq timmisartut nutaat atulernerisigut malugine-
qartumut naapertuunnersoq.

Sukkasuumik tallilerinerup ingerlannissaanut pitsaaqutit
tassaapput mittarfiliortiternerit sumiiffinni katillugit arfineq
marluusuni ingerlammata, taamaattumillu sanaartornerup
ingerlanerani aammalu maskinat sulisullu tamaaniinneranni meterit

kingulliit ilanngunnissaat pitsaaqutaassalluni. Maannakkut sanaartornerup unitsinneqarnissaa aammalu ukiut tallimat qulilluunniit qaangiuppata tallilerineq nangeqqillugu, tamatuma mittarfiit akisunerulernerannik kinguneqarnissaa ilimagineqartariaqarpoq.

Mittarfiit aalajangersimasut sukkasuumik tallilernissaannut iluaqutaasussaq tassaavoq, imarpik qulaallugu timmisartumik angallannerup tamanut ammaanneqarneratigut nunatta avataanniit angallanneq assersuutigalugu Canada Islandilu aqqutigalugit Kalaallit Nunaannut isaavissat ammaneqarnissaannut periarfissaqalermat.

Mittarfiit aalajangersimasut sukkasuumik tallilernissaannut iluaqutaasussaq tassaavoq, ilaasussanik tunngavissaqarmat, timmisartunik nutaanik atuilernerq ornitassanit allanit siulliulluni iluaqutaasumik maani ingerlanneqarsinnaalluni, tassami ilaasorineqarsinnaasunik iluaqutiginninneq annerpaaajussammat.

Ataatsimut isigalugu inerniliineruvoq ilaasussaqassuseq aammalu atorluarneqassuseq eqqarsaatigalugit mittarfiit marluk tassaammata Nuummi Ilulissanilu mittarfiit 1199 meterinut tallilerinissamik atorfissaqartitsisut. Mittarfiit taakku marluk amerlanerpaanik ilaasoqarfiusarput, tassa ilaasut 65.000 aamma 30.000, aammalu mittarfiit taakku marluk Canadamiit Islandimiillu timmisartornermut atatillugu soqutiginaateqarsinnaallutik. Tamanna tunngavigalugu allilerinissanik marlunnik taakkuninnga misissuineq aallartinneqarpoq siunissami aalajangernissanut tunngavissaqalernissaq siunertaralugu.

5.1 Nuummi mittarfiup 1199 meterinut tallinissaa

Nuummi mittarfik eqqorluartumik mittarfissatut pilersaarusiorneqassaaq, mittarfiup qulaani minnerpaamik 200 fodinik qutitsigisukkut aalajangernissamut periarfissalerlugu. Oqallisissiaaqaartut suliarineqarput Nellemann, Nielsen & Rauschenberger A/S-imit, aammalu taamanimiit mittarfimmik 1799 meterimik takissusilimmik suliaqarnermut atatillugu iluarsineqartarlutik.

Naalagaaffiup Timmisartortitsinermit Qullersaqarfia isumaqarpoq pilersitsinissamik qinnuteqaammik nutaamik nassiussaqaartoqassanngitsoq, tassami mittarfimmut 1799 meterimik takitigisumik pilersitsinissamut akuersissut atorneqarsinnaammat. Mittarfimmik 1199 meterimik takitigisumik sanaartornissamik

pilersaarut suliarineqassaaq, taannalu Naalagaaffiup Timmisartortitsinermut Qullersaqarfianit misissorneqassalluni. Missingersuutit tunniunneqareersut atuinnaassapput, taamaattumillu suliariaqqap akueritinnissaanut atortussat suliarineranut missingiut pingaarneq kisimi misissorneqassalluni. Avannamut mikkiartornermi vinkeli 4,2%-i Naalagaaffiup Timmisartortitsinermut Qullersaqarfianut saqqummiunneqassaaq, tassungalu atortussatut nunap assingi amerlanerusut suliarineqassallutik. Suliariaqaq iluarsaassaaq aallartinneqarpoq, aammalu ilimagineqarluni 1998-imi aprilip aallartinneqarpoq, sanaartornermut akinut inaarutaasumik C-mik missingersuutit kiisalu sanaartornermut pilersaarut 1998-imi majip aallartinneqarpoq naammassineqarumaartut.

Nuummi mittarfiup 1199 meterinut tallinissaanut akinut missingersuutaagallartut 115 mio. kr.-it aamma 75 mio. kr.-it akornanni amerlassuseqarput.

Mittarfiup tallinissaata teknikkikkut allaaserinera

Mittarfik maannakkut mittarfiusup pingaarnerusumik kujammut tallineqarnissaatut piersaarusiortneqarpoq. Mittarfimmik 1199 meterinik takissusilimmik pilersitsinissami isumannaallisaanikkut isortartussutit 150 meteriunissaannik nalinginnaasumik piumasarineqartut, taakkunaannga minnerpaamik 80 meterit iluarsaassaaq aallutik sinneralu uinganerit 30%-imik manissortallit naammassinissaat siunertaralugu qaartiterineq immiinerlu piumasarineqarpoq. Soqannginnerisat isumannaallisagaaffiup saneraaniittut 1:7-imik piumasarisaaq eqqortissavaat, taamaattorli mittarfiup kangiatungaani 1:4-mut immikkut akuersisoqarsinnaalluni. Sanaartornissamut pilersaarut inaarutaasooq qaartiterinermik kiisalu teknikkikkut inaarutaasumik piumasarisaaq tamakkiisumik ersersitsissaaq.

5.2 Ilulissani mittarfiup 1199 meterinut tallinissaa

"Mittarfimmik 1199 meterinik takitigisumut talliliinissami sanaartornissamut pilersaarummut oqallisissiaq" suliarineqarsimasooq 17. september 1996-imeersoq, Ilulissat Kommuniannut suliffeqarfiimmit Nellemann, Nielsen & Rauxchenberger A/S-imit suliarineqarsimasooq, Naalagaaffiup Timmisartortitsinermut Qullersaqarfianut tusarniaassutigineqarsimavoq.

Naalagaaffiup Timmisartortitsinermut Qullersaqarfia isumaqarpoq suliaq ingerlanissaanik pilersaarut tunngavigalugu, tassunga

Naalagaaffiup Timmisartortitsinermut Qullersaqarfiata oqaaseqaataanik ilallugit suliaq ingerlateqqinneqarsinnaasoq. Naalagaaffiup Timmisartortitsinermut Qullersaqarfia isumaqarpoq ilaatigut akuerineqarsinnaanngitsoq Ilulissani mittarfiup tallinissaani akornutitut mikkiartortarnermi tingisarnermilu akimmiffissanik qaangiiniutinik immikkut akuersissummik qinnuteqarnikkut. Taamaattumik Mittarfeqarfiit aamma Naalagaaffiup Timmisartortitsinermut Qullersaqarfiata ataatsimeeqatigiinneranni isumaqatigiinneqarpoq Naalagaaffiup Timmisartortitsinermut Qullersaqarfia mittarfiup 1199 meteritut tallinissaanik suliariniakkap nanginneqarnissaanik sulisinnaasoq mikkiartortarfia 4,2%-inngorlugu, tamannali qaqqap ilarujussuanik qaartiterinissamik kinguneqarumaarpoq.

Mittarfiup tallinissaata teknikkikkut allaaserinera

Mittarfiup tallinissaanut avannamut qaqqat ilaannik qaartiterineqartariassaaq kiisalu isumannaallisaaaffiup kujammut tallinissaanut. Qaartiternerlukut tamakku immiutitut aammalu immaga ujaqqanik ujaraaqqanillu nioqqutissiorfimmi atorineqassapput. Mittarfimmik tallilerinermi immiutissat annerusukkut atorineqassapput. Immiinnginnermi issortaaajaasoqassaaq.

Ujaqqat qaartiternerlukut 5.000 m³-it missaat qajannaallisaaanernut asfalterinermullu atugassatut aserorterlugit iluaqutigineqassapput.

Mittarfimmik tallilerinermi ujaraaqqanik 20 cm-inik issutigisumik qajannaagassamik qalliisoqassaaq, kiisalu 5 cm-itut issutigisumik asfaltimik qalliisoqassalluni.

Isumannaallisagaaffik ujaraaqqanik ussissarlugulu nalimassarineqassaaq. Mittarfiup tallineqartup sanerai qulliit eqqaanni aputaajaasarnissaq oqilisarniarlugu 5 meteritut silitsigisumik asfalterneqassapput.

Kussiaq mittarfiup pigineqareersup avannaatungaaniittoq 80 meterinik tallineqassaaq.

Mittarfiup tallissutaa qitermigut tukimut, sinimigut, isertarfimmigut aammalu tuttarfimmigut maleruagassat atuuttut malillugit qalipaaffigineqassaaq. Mittarfimmi pigineqareersumi tuttarfik tuttarfimmut nutaamut nuunneqassaaq.

Ungalut atareersut sanaartornermit annertuumik attorneqassapput.

Tamakku ingitsernegassapput mittarfiullu avataanut nutaamut ikkunnegassallutik.

Isertarfimmut mittarfiullu avannamut isuani qulliit sumiiffimmut nutaamut nuunnegassapput, aammalu mittarfiup qulliinik nutaanik uiguutaani qulliliisoqassalluni. Kiisalu tuttarfimmi qulliit atareersut piarneqassapput, mittarfiullu isuini tamani nutaanik qulliliisoqassalluni.

Avannamut kujammullu isuini PAPI sumiiffinnut nutaanut nuunnegassapput.

Mikkiartornermi 420 meterinik takitigisumi naleqqat nutaat avannamut isuani 60 meterikkuutaarlugit ikkussuunnegassapput isertarfiup sinaaniit 300 meterinik ungasitsigisumut. Qulliit napasorsuarnut saviminiusunut ikkunnegassapput. Mikkiartornermi qulliit kujammut isuaniittut isumannaallisagaaffiup annertusinerata kingorna ikkuteqqinneqassapput.

Anorimut sammivissiut aammalu napparut anorip sukkassusianut uuttortaateqarfik ikkusimaffimminiit allamut avannaatungaaniittumut nuunnegassaaq.

Tallilerinikkut ingerlatsinermut aningaasartuutit allanngornissaat

Mittarfimmi tallisami ukiumut aningaasartuutit 1 mio. kr.-it missaannik amerlinissaat ilimagineqarpoq, tamannali Mittarfeqarfiit tapiissutigisartagaasa gaffannissaannik isumaqartariaqanngilaq. Tassani mittarfiup tallineratigut suliarineqartartut annertusineratigut isertitat ingerlatsinermi aningaasartuutit amerlanerulissutaannut matussusiinissamut naammattunik amerlissinnaanersut apeqqutaassaaq. Ingerlatsinermut aningaasartuutit amerlanerulissutaannut mittarfimmi meterit 354-it amerlissutaasut qaammaqqusersuinermut, aputaajaanermut il.il. pissutaapput.

Taamaalilluni ataatsimoortumik sanaartornissamik pilersaarut Ilulissani mittarfimmut atatillugu naammassivoq, aammalu nassataqassalluni suliariniakkap taassuma nangingneqarnissaa kissaatigineqassappat, talliliinissaq aalajangiunneqassaaq, taassuma aningaasaliissutitigut matussusernissaa qinnutigineqassalluni, tamatumalu kingorna pilersitsinissamut akuersissut qinnutigineqassalluni, taavalu sanaartornissaq - suliariumannittussarsiuussinermut tunngasut il.il. aallartinneqassallutik.

6. Nunap immikkoortuini suluusalinnut mittarfiliortiternerup killiffia

6.1 Sanaartortitsivik

Mittarfeqarfiit Sanaartortitsiviat (GLV/Anlæg) pilersaarummi sanaartortitsisutut siulersuineq, aqutsineq ataqatigiissaarinerlu isumagisarai makkuninngalu pingaarnertut suliassaarluni:

- * Ikiorteqarnermi siunnersorneqarnissamik isumaqatigiissutit.
- * Oqartussat akuersissutaannik qulliunerusunik pissarsiniarneq.
- * Suliassat pillugit atortussanillu pilersuineq pillugu isumaqatigiissuteqartarneq.
- * Pingaarnerusumik sanaartornerup siulersorneqarnera sulianillu nakkutilliineq.
- * Teknikkimut, piffissalersuinerlut aningaasanullu tunngasutigit pilersaarusiaasimasut mi-sissuataaqgittarnerat.
- * Aningaasatigit missingersuutit akuerineqarsimasut iluanni aningaasat pilersaarummut atu-gassanngortitaasimasut agguaannissaat.
- * Aalajangernissamut tunngavissiat inassuteqaatillu pisariaqartinneqartut suliarinerat kiisalu suliariniakkap siumukarnera killiffialu pillugit nalunaaruteqarneq.
- * Kalaallit sulisorineqarlutillu ilinniartitaanissaannik naalakkersuinikkut anguniakkap qularnaarneqarnissaa.

Sanaartornissamut inatsisip 1997-imi upernaakkut nutarterneqarnerata akuersissutigineratigit immikkoortup aappaani Qaanaaq ilanngunneqarpoq. Taamaalilluni sanaartortitseqatigiiffiup 1997-ip aallartinneraniit pilersaarummik sanaartortitsisutut siulersuineq isumagilerpaa.

Aammattaq 1997-mi ukiaaneraniit sanatitsisutut pisortaaneq Sanaartortitsiviup isumagisaraa pilersaarummi uani: "Nuummi imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfik". Mittarfimmu 1799 meterinik takitigisumut sanaartornissamut pilersaarummi illutat allinisaannut suliariniakkamullu siunnersuut suliarineqareerpoq.

Sanaartortitsiviit Mittarfeqarfinnik 2002 tikillugu sanatitsisutut suliaqarnissamik isumaqatigiissuteqarpoq. Mittarfeqarfiit isumaqatigiissut malillugu siunnersortinik marlunnnik Sanaartortitseqatigiiffimmut atukkiissaaq, aappaa Københavnimi allaffeqartussaq aappaalu Nuummi najugaqaatigaluni allaffeqartussaq.

6.2 Suliassap aaqqissuussaanera

Immikkoortup aappaanut tunngatillugu pilersaarusiortartoqarfik imatut inuttalersugaavoq:

- * Mittarfeqarfiit
Sanaartortitsiviat (GB A/S ilanngullugu) (Sanatitsisunut
sinniisoq, sananermik
aqutsisoq sanatitsisutullu
atortussanik sanaartornermi
isumaginnittunut
pilersuineq)
- * MITTA (Siunnersuisoq pingaarneq,
mittarfiit aamma aqquernit)
- * Sarfaa (Innaallagissamut tunngasunut
siunnersorti, mittarfiit aamma
illuutit)
- * Masanti (Mittarfeqarfiit illutaat
assigiiaat)
- * Sanati (Qaanaami mittarfiup illutassaa)

Nakkutilliineq isumagineqassaaq suliffeqarfinnit
siunnersuisartunit sumiiffinniittunit, tassalu Masantimit, RH&H-
mit kiisalu C&J Consult ApS-imit.

Siuliini taaneqartutut makkua qularnaarneqarput:

- * Pilersaarusiortermeri sananerullu nalaani siunnersuisut
Kalaallit Nunaanneersut 85%-it sin-neqartut atorineqassapput,
- * misilittakkanik ilisimasanillu katersuinermerik annertuumik
qularnaarineq,
- * suliap sungiuteriikkap nangeqqittarneratigut aningaasartuutit
ikiliartortinneqarnerat,
- * aalajangiiniartarnermi aqquasaagassat sapinngisamik
ikininnerpaajunissaat.

"Nuummi imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfik" pillugu
misissueqqaarneq ASIAQ-mit pilersaarusiorterlu MITTAmi
isumagineqarput.

6.3 Piffissalersuineq

Immikkoortumi siullermeri mittarfiliorterit aqqusinniorterillu
kiisalu illutassat tamarmik, Maniitsumi illutassat kisimik
pinnatik ingerlanneqarput. Maniitsumi illutaasa sananissaannut
isumaqatigiissuteqartoqareerpoq. Piffissalersuineq naapertorlugu

Aasianni Uummannamilu mittarfiit tunniunneqassapput 1.10.1998, Sisimiuni 1.11. 1998 Maniitsumilu 1.10.1999.

Immikkoortup aappaata (Qaanaaq, Upernavik Paamiullu) pilersaarusiorderata suliariniarneratalu killiffiat ima inissisimavoq:

- * August/september 1997 Qaanaami sanaartornissamik tunngaveqartumik misissueqqissaarneq naammassineqarpoq.
- * Immikkoortup aappaanut piukkunnartorsiorneq 1997-imi ukiakkut pivoq. Suliffiutillit Qaanaami Upernavimmi atortussanik angallassinerat 1997-imi august/septemberimi pivoq (Qaanaamukaassineq Pituffiup Qaanaallu akornanni silap ajorneranik peqquteqarluni taamaatiinnarneqarpoq).
- * Sanaartornerup ingerlanissaanut pilersaarut aammalu suliariniakkamik siunnersuut suliarineqareerpoq suliariniakkallu pingaarnersaa ingerlalluni.
- * 1998-imi marsimi Upernavimmi mittarfik aqquuserngalu suliarinnittussarsiuunneqassapput,
- * Paamiuni aqqusinniassaq 1998-imi marsimi suliarinnittussarsiuunneqassaaq, 1998-ip qiteqqunerani takuniarneqassalluni aammalu mittarfissaq 1998-ip naanerani suliarinnittussarsiuunneqassalluni,
- Inerlugit suliarinissaat imaappoq: Qaanaami 1. oktober 1999, Upernavimmi 1. oktober 2000 Paamiullu 1. oktober 2001.

"Nuummi imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfik" pillugu sulineq unitsinneqarallarpog.

6.4 Pilersaarusiorderneq

A. Mittarfiliorderneq/aqqusinniorderneq

Immikkoortumut siullermut atatillugu mittarfiit aqquuserngillu pilersaarusiorderanni MITTA nangitsisuuvoq. MITTA maannakkut immikkoortup aappaani mittarfinnik pilersaarusiorderpoq. Siunnersuineri ukua pineqarput: Upernavimmi, Paamiuni kiisalu Qaanaami mittarfiliassat aqqusinniassallu.

B. Illut timmisartortitsineriut tunngasut:

Masanti ApS immikkoortumut siullermut atatillugu timmisartoqarfiup illutassanut illunullu qamutini motorillini eqqussisarfinnut pilersaarusiorderanik nangitsisuuvoq.

Masanti ApS-ip Upernavimmi Paamiunilu mittarfeqarfissap illutassai illullu qamutini motorillini eqqussisarfiit pilersaarusiorderpai Sanatillu Qaanaami illutassat

pilersaarusiørlugit.

C. Innaallagialaq:

Sanaartukkat immikkoortuinut tamanut tunngatillugu innaallagissap sarfaa pillugu suliffeqarfik Sarfaa suliamik nangitsisuuvoq, pilersaarusiørnerlu tamanna MITTA aamma Masanti atsikkutigiimmik suleqatigalugit ingerlanneqarpoq. Immikkoortup aappaanut pilersaarusiørneq aallartinneqareerpoq.

D. Sisimiuni ikaartarfik:

Cowi Consult A/S-ip ikaartarfimmi suliat nanginnerat ingerlappaa.

E. Siunnersuinermi aningaasanut tunngasut:

Pilersaarusiørnermi akissarsiaritinneqartartut ataatsimut isigalugit akissarsiaritinneqartartussatut missingersuutitut naapertuupput. Kisiannili pilersaarutitut atortussat pitsaassusiat nikerarsimavoq, tassami siunnersortit ataasiakkaat sanatitsisup pitsaalluinnartuunissamik piumasarisai sungiusimasimanngimmatigit. Illutassat pilersaarusiørnerannut tunngatillugu pitsaassusissap annertunerusup anguneqarnissaa siunertaralugu Mittarfeqarfiit Sanaartortitsiviat pingaarnertut siunnersuisuusumik immikkut isumaqatigiissuteqarniarpoq, illutassanik sanaartørnermi siunnersuisup pilersaarutaasa pitsaasuunissaasa isumannaarneqarnissaannik qularnaarinnittumik.

F. Nuummi imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfik.

“Nuummi imarpik qulaallugu timmisartunut mittarfik” pillugu Inatsisartut 1997-imi ukiakkut ataatsimiinnissaannut aalajangiinnissamut tunngavittut atugassanik teknikkikkut aningaasaqarnikkullu misissuinissamut 1997-imut Sanaartortitsivik 3,4 mio. kr.-nik aningaasassaqaartinneqarsimavoq.

Taamaalilluni suliat makku ingerlanneqareerput:

- * Nunap assiliørnissaq siunertaralugu uuttortaanerit,
- * Assaanikkut misissueqqaarnerit,
- * Nipiliørneq pillugu misissuinerit,
- * Imissamaateqarfinnut tunngasumik avatangiisit pillugit misissuinerit,
- * Angallannermut ministeriaqarfimmiit (Trafikministeriet) pilersitassanut akuersisitsinerit,
- * Naalagaaffiup timmisartortitsinermut qullersaqarfianit pilersaarutit ilaasa akuersissutigitinneri,
- * Nuup Kommuniarinnit nunaminertamik inniminneq,
- * Pisortat oqartussaasut akuersissuteqartinneri allat,
- * Illutassat pillugit sanaartørnissamut pilersaarusiørnerit,
- * Mittarfeqarfissamut aqqusinniassanullu pilersaarutissatut

siunnersuusiornerit.

Peqqissaartumik pisariusumillu misissueqqissaarnerit, Nuummi mittarfiup ingerlannerani akornusersuutinit peqquteqartut pissutigalugit 200.000 kr.-it missaannik atuinerusoqarsimavoq.

6.5 Maniitsumi mittarfiliorneq

A. Agqusinniorneq.

Isumaqatigiissut malillugu suliaq asfalti ilanngunnagu 1996-ip qiteqqunnerani inerneqarpoq. Tunniunneqarnerata kingornatigut entreprenøri piumasaqarsimavoq annertunerusumik qaarterisimanini pillugu amerlanerusunik akissarsiumalluni. Tamanna Mittarfeqarfiit Sanatitsiviata isumaqatiginngilaa. Massakkut suliassaq tassunga tunngasoq Isumaqatigiissitsiniartarfimmi suliarineqarpoq.

Nocon - Viking Konsortiet A/S (entreprenøri mittarfiliornermik suliaqartoq) suliassanik asfaltimut tunngasunik, pilersaarutit malillugit 1999-imi suliarineqartussamik isumaqatigiissuteqarfingineqarpoq.

Sanaartornermi aningaasartuutit "tunngavittut missingersuusiamit" "Sanaartornermut inatsimmi" takuneqarsinnaasunit appasinnerusussatut nalilerneqarput.

B. Mittarfiliorneq

Nocon - Viking Konsortiet A/S mittarfiliortuuvoq. Suliassap 40%-iata missaa naammassereerpoq, isumaqatigiissummilu piffissaliussamut sanilliullugu qaammatit sisamat sinnerlugit suliaq siuaqqalluni.

1997-ip naanerani sanaartornermi nalunaaquttap akunneri 52.000-it miss. atorneqarsimasut naatsorsorneqarpoq, taakkua ukiumut sulisut 29-it naligalugit. Taakkua 38%-ii nunaqavissuupput. Sanaartornermik sulisitsisutut isumaginnittup nalunaarutigaa nunaqavissut akornanni sulinngitsoortarneq annertusimasoq agguaqatigiissillugu 25%).

Mittarfiup inernissaanut piffissaliussaq tassaavoq 1. oktober 1999.

Sanaartornermi aningaasartuutit "tunngavittut missingersuusiamit" "Sanaartornermut inatsimmi" takuneqarsinnaasunit appasinnerusussatut nalilerneqarput.

C. Illut timmisartortitsinermut tunngasut.

Sisimiuni Aasiannilu illutat sananeqarneranni akinik misilittakkat tunngavigalugit sanaartornermi siunnersuisup Maniitsumi illut timmisartortitsinermut tunngasut pillugit neqeroortitsinermi naatsorsuusiaterlaninngortillugit nalilersoqqissimavai.

Maniitsumi M-BYG Entreprise A/S-imik illut pillugit isumaqatigiissuteqartoqarpoq.

Sanaartornermi akit siunnersuisartup naatsorsuutaanut kingullernut naapertuuttussatut nalilerneqarput.

D. Suliariniagaq "Maniitsumi mittarfik" pillugu aningaasatigut ataatsimut naliliineq

1997-ip naanerani katillugit 47 mio. kr.-it atorneqarsimapput aammalu nalilerneqarluni sanaartorneq 135 mio. kr.-inik akeqarumaartoq. Sanaartornermi inatsisip kisitsitai (1995-imut aningaasanut inatsit) 170 mio. kr.-iupput, tassalu suliariniakkami tassani 35 mio. kr.-it missaannik atuinikinneruneq.

6.6 Sisimiuni mittarfiliorneq

A. Agqusinniorneq

Permagreen Konsortiet agqusinniortuuvoq.

1997-imi junimi Namminersornerullutik Oqartussanit aamma Sisimiut Kommuniannit aalaja-ngerneqarpoq agqusinniaq 4 meterimiit 6-meterimut silissineqassasoq. Allilerineri Sisimiut Kommuniata aningaasartuutit 50%-iat (6 mio. kr. missaannut naatsorsorneqartut) akilissavai.

Aqquuserngup silissinissaa ilanngullugu piffissaliussaq nutaaq malillugu ingerlanneqarpoq, taamaalilluni suliassap 75%-iata missaa august 1997-ip naanerani suliarineqareerluni.

1997-ip naanerani nalunaaquttap akunneri atorneqartut 46.000-inut naatsorsorneqarput, taakkua inuit 25-it ukiumi ataatsimi suliffigisinnaasaasa naligaat. Taakkua 51%-ii nunaqavissuupput. Maskinanik ingerlatsisartut arfineq pingasut suliffiutilimmi ilinniarsimasut 1996-imiit sulisorineqarput. Taakku saniatigut inuit pingasut 1997-imi upernaakkut qaartiterinermik pikkorissarsimasut qaartiterineri suliassani il.il. ikiortitut atorfinitsinneqarput.

Sanaartornermi aningaasartuutit ataatsimoortumik missingersuusianit, "Sanaartornermut inatsimmi" aammalu silissilerinissamut ilassutitut akuersissutini allassimasunut sanilliullugit appasinnerusussatut nalilerneqarput.

Asfalterinissamik suliassat pillugit Permagreen Konsortiet isumaginnittussatut isumaqatigiissuteqarfigineqarpoq.

B. Mittarfiliorneq

Permagreen Konsortiet mittarfiliortuuvoq.

Piffissaliussamut sanilliullugu suliat qaammatit marluk missiliorlugit siuarsimapput suliassallu 65%-isa missaat naammassineqareerlutik.

1997-ip naanerani nalunaaquttap akunneri atorneqartut 64.000-inut naatsorsorneqarput, taakkua inuit 36-it ukiumi ataatsimi suliffigisinnaasaasa naligaat. Taakkua 45%-ii nunaqavissuupput.

Amerlanerit aqqusinniornermi mittarfiliornermilu ataatsikkut sulisorineqarput.

Mittarfiliornerep naammassineqarnissaanut piffissaliunneqarpoq 1. november 1998.

Sanaartornermi aningaasartuutit "tunngavittut missingersuusiamit" "Sanaartornermut inatsimmi" takuneqarsinnaasunit appasinnerusussatut nalilerneqarput.

C.. Sisimiuni Kangerluarsunnguakkut ikaartarfik

Greenland Prime Contractor ikaartarfiliortuuvoq.

Suliffiutillip oqarneratut 15 mio. kr.-it nalinginik suliaqarnerusimanerminut Greenland Prime Contractor aningaasanik tuneqqulluni piumasaqarsimavoq. Suliaqarnerunermut peqqutaatinneqarpoq nunap iluani nunap sananeqaataata, negeroortitsissutini takuneqarsinnaasunit allaanerusimamera.

Sanaartortitsivik piumasaqaatit angissusiannut isumaqataanngilaq. Tamanna pillugu maannakkut illuatungeriit akornanni isumaqatigiinniarnert aallartereerpaat.

Sulineq qaammatinik sisamanik siuarfiuvoq taamaalillunilu suliassap 87%-iata missaa suliarineqareerluni.

1997-ip naanerani nalunaaquttap akunneri atorneqartut 40.000-inut

naatsorsorneqarput, taakkua inuit 22-it ukiumi ataatsimi suliffigisinnaasaasa naligaat. Taakkua 49%-ii nunaqavissuupput.

Ikaartarfiliorneq naammassissaaq 1. oktober 1998-imi.

Immikkut aningaasartuuteqarnissamik suliffiutilimmik
isumaqatigiinnngissutit sanatitsisumut iluaqutaasumik
inerneqarnissaat naatsorsuutigissagaanni sanaartornermi
aningaasartuutit missingersuummit B-mit tamakkiisumik
pilersaarusiordermi suliarineqartumit appasinnerusussatut
nalilerneqarput.

D. Illut timmisartortitsinermut tunngasut.

Sisimiuni mittarfissap illutassaasa eqqussisarfiillu
sananeqarneranni illoqarfimmi entreprenørit suliarinnittussat
sisamat isumaqatigiissuteqarfigineqarput.

Suliaq piffissaliussamut malinnaavoq suliassallu 83%-isa missaat
suliarineqareerlutik.

1997-ip naanerani nalunaaquttap akunneri atorineqartut 21.000-inut
naatsorsorneqarput, taakkua inuit aqqaneq marluk ukiumi ataatsimi
suliffigisinnaasaasa naligaat. Taakkua tamarmik nunaqavissuupput.

Illut 1998-ip aasaanerani sanallugit naammassineqassapput.

Sanaartornermi aningaasartuutit "tunngavittut missingersuusiamit"
"Sanaartornermut inatsimmi" takuneqarsinnaasunit
qaffasinnerusussatut nalilerneqarput.

E. Sisimiuni mittarfimmi anorimut radari

Sisimiuni mittarfissap Palasip qaqqata 540 meterinik
portussusillip eqqaani 800 meteritut ungasitsigisumi
sananeqartussaavoq. Statens Lufhavnsvesen (Naalagaaffiup
timmisartortitsinermut qullersaqarfia) (SLV) naliliisimavoq
aarleqqutigineqarsinnaasoq qaqqap mittarfimmut taama qanitsigisoq
anorip sakkortuumik nakkarsaartarsinnaaneranut
malussarissorujussuusinnaasoq. SLV-p mittarfiliornissamut
akuersinerminut ilanngullugu piumasaraa mittarfeqarfimmi anorip
nakkarsaartarsinnaanera pillugu ilimasaaruteqarluni
nalunaaruteqartarnissamut periaatsimik pilersitsisoqassasoq.

Dansk Maritim Institut piviusuusaartitanik misileraasimavoq.
Anguniagaavoq misileraanermin inernerit tunngavigalugit
Sanaartortitsiviit anorip nakkarsaartarneranut killiussassamik
aalajangiussaqassasut. Killigititassaq taanna qaangerneqarpat
mittarfik matugallarneqartassaaq.

F. Suliariniagaq "Sisimiuni mittarfik" pillugu aningaasatigut ataatsimut naliliineq

1997-ip naanerani katillugit 134 mio. kr.-it atorneqarsimapput aammalu nalilerneqarluni sanaartorneq 210 mio. kr.-inik akeqarumaartoq, tamannalu Sanaartornermi inatsisip kisitsitaanut (1995-imut aningaasanut inatsit) naleqquppoq.

6.7 Aasianni mittarfiliorneq

A. Agqusinniorneq

K.&K. Jespersen A/S-ip sanaartorfissamut agqusineq asfalti ilanngunnagu suliaraa ullorlu manna tikillugu kingusinaartoornermut ullormut akiliutaasartussat suli akerleriissutigineqarlutik.

Asfalterinermik suliassat pillugit Greenland Prime Contractor A/S isumaginnittussatut isumaqatigiissuteqarfigineqarpoq.

Sanaartornermi aningaasartuutit "tunngavittut missingersuusiamit" "Sanaartornermut inatsimmi" takuneqarsinnaasunit appasinnerusussatut nalilerneqarput.

B. Mittarfiliorneq

Greenland Prime Contractor A/S mittarfiliortuuvoq.

Piffissaliussamut sanilliullugu suliaq qaammatip aappaata qeqqanik kinguartooqqavoq suliassallu 50%-iata missaa naammassineqareerluni.

1997-ip naanerani nalunaaquttap akunneri atorneqartut 34.000-inut naatsorsorneqarput, taakkua inuit 19-it ukiumi ataatsimi suliffigisinnaasaasa naligaat. Taakkua 41%-ii nunaqavissuupput.

Mittarfiliornerup naammassineqarnissaanut piffissaliunneqarpoq 1. oktober 1998.

Sanaartornermi aningaasartuutit "tunngavittut missingersuusiamit" "Sanaartornermut inatsimmi" takuneqarsinnaasunit appasinnerusussatut nalilerneqarput.

C. Illut timmisartortitsinermut tunngasut

Entreprenørfirmaet Vagn Jensen Aasianni timmisartoqarfiup illutassaanik sananermik isumaginnittuuvoq.

Sanaartornermi piffissaliussaq malinneqarpoq suliassallu 74%-iata

missaa ingerlanneqareerluni.

1997-ip naanerani nalunaaquttap akunneri atorneqartut 13.000-inut naatsorsorneqarput, taakkua inuit arfineq marluk ukiumi ataatsimi suliffigisinnaasaasa naligaat. Taakkua tamarmik nunaqavissuupput.

Illuliat 1998-ip aasaanerani naammassineqassapput piffissaliussatut pilersaarut malillugu.

Sanaartornermi aningaasartuutit "tunngavittut missingersuusiamit" "Sanaartornermut inatsimmi" takuneqarsinnaasunit qaffasinnerusussatut nalilerneqarput.

D. Suliariniagaq "Aasianni mittarfik" pillugu aningaasatigut ataatsimut naliliineq

1997-ip naanerani katillugit 47 mio. kr.-it atorneqarsimapput aammalu nalilerneqarluni sanaartorneq 100 mio. kr.-inik akeqarumaartoq. Sanaartornermi inatsisip kisitsitai (1995-imut aningaasanut inatsit) 117 mio. kr.-iupput, tassalu suliarialakkap ilaani tassani 17 mio. kr.-it missaannik atuinikkinnerusoqarsimavoq.

6.8 Uummannami mittarfiliorneq

A. Mittarfiliorneq

Arctic Building Contractor A/S Qaarsuarsunni mittarfiliortuuvoq.

Sulineq piffissamik malinnaavoq suliassallu 43%-ia suliarineqareerluni.

1997-ip naanerani nalunaaquttap akunneri atorneqartut 30.000-inut naatsorsorneqarput, taakkua inuit 17-it ukiumi ataatsimi suliffigisinnaasaasa naligaat. Taakkua 68%-ii nunaqavissuupput.

Mittarfiliornerup naammassineqarnissaanut piffissaliunneqarpoq 1. oktober 1998.

Sanaartornermi aningaasartuutit "tunngavittut missingersuusiamit" "Sanaartornermut inatsimmi" takuneqarsinnaasunit qaffasinnerusussapput.

B. Illutassaanik sulineq

Arctic Building Contractor A/S Qaarsuarsunni illutassanik tamanik orsussamat imermullu tankit ilanngullugit sanasuuvoq.

Sulineq suliat ilaanni qaammatinik arfineq marlunnik kinguartoorfiuvoq, suliassallu 59%-ia naammassineqareerluni.

1997-ip naanerani nalunaaquttap akunneri atorneqartut 30.000-inut naatsorsorneqarput, taakkua inuit 17-it ukiumi ataatsimi suliffigisinnaasaasa naligaat. Taakkua 68%-ii nunaqavissuupput.

Mittarfiliorneq 1998-imi aasami naammassinneqartussatut piffissalersuinermi pilersaarutaavoq. Illutassaasa naammassinissaat kinguartooratarsinnaavoq, tamannalu mittarfiup atulertifissaatut aalajangikkamut sunniuteqaratarsinnaalluni.

Sanaartornermi aningaasartuutit "tunngavittut missingersuusiamit" "Sanaartornermut inatsimmi" takuneqarsinnaasunit qaffasinnerusussapput.

C. Suliariniagaq "Uummannami mittarfik" pillugu aningaasatigut ataatsimut naliliineq.

1997-ip naanerani katillugit 56 mio. kr.-it atorneqarsimapput aammalu nalilerneqarluni sanaartorneq 120 mio. kr.-inik akeqarumaartoq. Sanaartornermi inatsisip kisitsitai (1995-imut aningaasanut inatsit) 93 mio. kr.-iupput, tassalu suliariakkap ilaani tassani 37 mio. kr.-it missaannik atuinerusoqarsimavoq.

6.9 Qaanaami, Uperna vimmi Paamiunilu mittarfiit (immikkoortup aappaa)

Qaanaami, Upernavimmi Paamiunilu mittarfissanut atatillugu suliariniakkanut tamanut pilersaarusiorderit aallartinneqareerput. 1998-imi kvartalit aappaanni illoqarfinni taaneqartuni suliariakkanut paasissutissanut tunngasunik quppersakkat agguanneqassapput.

Qaqortup eqqaani mittarfiliortoqarsinnaaneranut atasumik najukkami pujorajussutsumik misissuineq 1998-imi nangingneqassaaq, silap pissusiinik uuttortaanerit tamakkiisumik naammassineqarnissaat siunertaralugu. Paasisat tamakku kingusinnerusukkut atorneqarsinnaassapput Qaqortumi kingusinnerusukkut mittarfiliortoqassappat.

1997-ip naanerani katillugit 21 mio. kr.-it immikkoortut aappaannut atorneqarsimapput. Taakkunanga Qaqortup eqqaani mittarfissamut misissueqqaarnernut aammalu sanaartornissamut pilersaarusiordermut 5 mio. kr.-it missaat atorneqarlutik.

Maniitsumi, Sisimiuni Aasiannilu mittarfinnut suliariumannittussarsiornerit tunngavigalugit Upernavimmi Paamiunilu mittarfissanut naatsorsukkat iluarsaassat suliarineqarput. Maannaakkut Upernavimmi mittarfik 125 mio. kr.-

it missiliorlugit akeqartussatut Paamiullu 120 mio. kr.-it missiliorlugit akeqartussatut nalilerneqarpoq. Sanaartornissamut inatsisip kisitsisitali (Ani-ngaasanut inatsit 1995) 160 mio. kr.-iullutillu 147 mio. kr.-iupput.

6.10 Silasiornermut, Sumiissusersiornermut, Attaveqagatigiinnermut AFIS-imullu atortulersuutit pilersinnerat

Tele Greenland International A/S Silasiornermut, Sumiissusersiornermut, Attaveqagatigiinnermut AFIS-imullu atortorissaarutininik pisisussaallunilu pilersitsisussaavoq. Atortorissaarutissat Telep pisiarereerpai taakkulu katiterneqarnerat massakkut ingerlanneqarluni. Atortorissaarutit 1998-imiit ikkussuunneqassapput, taamaattorli Maniitsumi 1999-imi aatsaat.

Qaanaamut, Upernavimmut Paamiunullu tunngatillugu ilassutitut isumaqatigiissutissaq 1998-imi kvartalimi siullermi isumaqatigiissutigineqassaaq.

Pilersitsinermut aningaasartuutit "tunngavittut missingersuusiamit" "Sanaartornermut inatsimmi" takuneqarsinnaasunit appasinnerusussapput.

6.11 Qatserinermut aputaajaanermullu atortut tunniunneqarnerat

Mittarfinni atortussanik tunniussisoqarnerni tamani siumoortumik neqeroortitsisoqartarpoq. Tamatigut akikinnerpaamik neqeroortut isumaqatigiissuteqarfigineqartarput.

Svenskit suliffeqarfitaannik uuliamik ingerlatissamik usisaatinik, qatserussuarnik, biilininik usisaatinik aammalu siorarterutininik pisinissamik isumaqatigiissuteqartoqarpoq. Taamaappaortaarlu kiassaassuarmik timmisartunik kiassaanermut atorineqartartumik pisinermi. Gummigedinut atatillugu danskit suliffeqarfitaannik isumaqatigiissuteqartoqarpoq. Taamaappaortaaq innaallagissiuutininik angallattakkanik aputaajaatinillu sweeperininik pisinermi.

Imaatigut annaassiniarnermut angallammik atortunillu pissarsinissaq eqqarsaatigalugu suliffeqarfimmik nunatsinneersumik isumaqatigiissuteqarnissaq ilimagineqarpoq.

6.12 Suliffeqarfiit peqataasut

Suliffeqarfiit sulisorineqartut tamarmik Kalaallit Nunaanni suliaqarnermik misilittagaliupput.

Taakkunani tamani suliffinnik nunatsinneersunik
suleqateqarnissamik piumasagaat minnerusumik annerusumilluunniit
anguneqartarsimavoq soorluttaaq inuussutissarsiuteqarnermut
allagartamik peqarnissaq naammassineqartarsimalluni,
suleqatigiikkkuutaani peqataasut tamarmik
inuussutissarsiuteqarnermut allagartamik peqarlutik.

Maniitsumi mittarfiliørnermi:

Aqqusineq: K.K.Jespersen, suliffeqarfik nunatsinneersoq.

Mittarfik: Konsortiet v/Nocon A/S suleqatigiiffiuvoq Nocon A/S
aamma Dykkerselskabet Viking ApS akornanni
suleqatigiiffiusoq. Nocon A/S Norgemi entreprenørit
anginerpaat marluk Selmer A/S aamma Veidekke A/S-imit
pigineqarpoq. Dykkerselskabet A/S nunatsinni
entreprenøriupput assartuusisoqarfiulluni
akunnattumik angissusilik.

Illuliat: M-Byg Entreprise A/S, suliffeqarfik
Maniitsuminnganneersoq.

Sisimiuni mittarfiliørnermi:

Aqqusineq

mittarfillu: Permagreen Konsortiet, Armtøn Nuna A/S-imit,
Eeg-Henriksen Anlegg AS-imit (Oslo), Permagreen
Grønland A/S-imit, E. Pihl & Søn ApS Grønlandimit
aamma Istak H/F-imit (Reykjavik) pilersinneqartoq.
Armtøn, Permagreen aamma E. Pihl & Søn tamarmik
ukiuni arlalinni Kalaallit Nunaanni suliaqar-
tarsimapput. Armtøn aamma Eeg-Henriksen marluullutik
Skandinaviami entreprenøreqarfissuit anginerusaasa
tullianit NCC-imit pigineqarlutik inger-
latseqatigiiffiupput.

Ikaartarfik: Greenland Prime Contractor A/S, nunatsinni
nalunaarsorneqarsimasoq aammalu Iceland Prime
Contractorimit 100%-imik pigineqarpoq Islandimilu su-
liffeqarfiit aningaasatigut isumannaallisagaalluartut
ilagalugu. IPC ilaatigut Islandip naalagaaffianit
piginneqataaffigineqarpoq.

Illuliat: Permagreen Grønland A/S
Elektrikerit ApS
Brøndum Grønland A/S
Malerfirmaet DUKO-Sørensen.

Aasianni mittarfilørnermi:

Aqqusineq: K.K.Jespersen, suliffeqarfik nunatsinneersoq.

Mittarfik: Greenland Prime Contractor A/S, nunatsinni
nalunaarsorneqarsimasoq aammalu Iceland Prime

Contractorimit 100%-imik pigineqarpoq Islandimilu suliffeqarfiit aningaasatigut isumannaallisagaalluartut ilagalugu. IPC ilaatigut Islandip naalagaaffianit piginneqataaffigineqarpoq.

Illuliat: Vagn Jensen Entreprenørfirma ApS.

Uummannami mittarfiliørnermi:

Mittarfik, Arctic Building Contractor A/S nunatsinni
nalunarsugaasoq K.K.Jespersen

Illuliat ator- A/S-imit, Hoffmann Illut ApS-imit aamma C.G.
Jensen Grønland ApS-imit

tulersuutillu: pigineqarpoq. Suliffeqarfiit pingasuusut
tamarmik ukiuni arlalinni Kalaallit Nunaanni
suliaqartarsimapput.

6.13 Killiffik

A. Aaqqissuussaaneq.

Sanaartortitsisut aaqqissuussaapput inuttaralugit
sanaartortitsinermi pisortaq ataaseq, ingeniørit marluk allatsilu
ataaseq. Ilaatigut pilersaarusiørnermi aningaasanut tunngasut
eqqarsaatigalugit pisariaqarsimavoq suleqataasut ingeniørinik
ataatsimik ilassallugit. Sanaartortitsisuuneq, sanaartørnermik
siulersuineq pilersaarusiørnerlu ima aaqqissuunneqarpoq
mittarfiliørnermi mittarfeqarfiit arfineq marluk
sananeqarnissaannut aammalu Nuummi Ilulissanilu mittarfiit
pisariaqarpat allilerneqarsinnaanerannut suliaassat tamaasa
isumagineqarsinnaasunngortillugit.

B. Piffissalersuineq.

Maniitsumi, Sisimiuni Aasiannilu mittarfeqarfissat
piffissaliussat malillugit atorneqalernissaat sulii
naatsorsuutigineqarpoq. Suliffeqarfiutilik Uummannami (Qaarsuni)
mittarfiliortoq kinguartoorsimavoq, taamaattumillu taassuma
atulerfissaa pilersaarutaasumit qaammat ataaseq missiliorlugu
kinguartoorsinnaalluni.

Pilersaarutaavoq Qaanaap Upernaviullu mittarfissaat atulissasut
1. oktober 2000-imi, Paamiunilu 1. oktober 2001-imi.

C. Aningaasanut tunngasut

1997-ip naanerani mittarfiliørnervi immikkoortumi siullermi 285
mio. kr. missaat atorneqarsimapput, taakkulu aningaasaliussat
tamakkiisut, "Inatsisartut 1995-imut aningaasanut inatsisaanni"
takuneqarsinnaasut 50%-iisa missigalugit.

1997-ip naanerani immikkoortup aappaani 20 mio. kr.-it missaat atorineqarsimapput.

Suliassat pingaarnerit makkua suliarineqarsimapput imaluunniit siunnersortinut entreprenørinulluunniit
isumaqatigiissuteqarfigineqarsimallutik:

- 1) Sanaartornissamut pilersaarutit naleqqussarneqarnerat, pilersaarut pillugu mappersagaliorneq, paasisitsiniaasarneq piareersaatinillu allanik sulissuteqarnerit.
- 2) Immikkoortoq siulleg aappaalu pillugit ataatsimut isigalugu sanaartugassanullu ataasiakkaanut tunngatillugu misissueqqaarnerit.
- 3) Immikkoortoq siulleg Qaqortorlu pillugit ilassutaasumik misissueqqaarnerit.
- 4) Immikkoortup siulliup sanaartornissaanut pilersaarusiorneq.
- 5) Qullersaqarfittut ataqatigiiaarisutullu sanaartornerup aqunneqarnera, matumani immikkoortoq siulleg aappaalu tamaasa eqqarsaatigalugit.
- 6) Aasianni, Maniitsumi Sisimiunilu aqqusinniornerit.
- 7) Sisimiuni ikaartarfiliorneq mittarfiliornerlu, Aasianni Maniitsumilu mittarfiliorneq.
- 8) Uummannami tekniikkikkut attaveqaasersuineq, mittarfiliorneq mittarfiullu illutassaasa sanaartorneqarneri.
- 9) Sisimiuni anorip sammiviinik pissusiinillu malussartartumik radariliineq.
- 10) Silasiorneq, Sumiissusersiorneq, Attaveqaqatigiinneq aamma AFIS-mut tunngassunut atortorissaarutininik pissarsiarininneq pilersitsinerlu.
- 11) Sisimiuni Aasiannilu Mittarfiup illutassaasa illullu qamutitut motoorilinnut eqqussisarfiit sanaartorneqarnerat.
- 12) Immikkoortup aappaani sanaartugassat pilersaarusiornerat.
- 13) Qaanaami mittarfiliornissaq pillugu misissueqqaarnerit pilersaarusiornerlu.
AGE-mik atortussat tunniunneqarnerat.
"Nuummi mittarfiup 1799 meterinut tallinera"-nut tunngatillugu nunap assingi aamma illutassaasa sananissaannut pilersaarusiorneq kiisalu mittarfik pillugu pilersaarutissamut siunnersuusiorneq. Tassani ilanngunneqarput avatangiisit pillugit misissuinerit.

"Nuummi mittarfiup tallinera"-nut tunngatillugu aningaasartuutitut atukkat ataatsimut naatsorsuutit 1%-iisa naligaat.

Naatsorsuinerit kingulliit takutippaat pilersaarummi "Suluusalinnut mittarfiliortiterneq" ani-ngaasartuutissat katillutik "Inatsisartut ilassutitut aningaasaliissutitut inatsisaat I - 1997, qupp. 764 aamma 765"-imi akuersissutit takuneqarsinnaasut iluanniissinnaasut.

D. Suliffissagartitsineq.

Siunnersortaanissaq pillugu MITTA-p, Sarfaata, Masantip Sanatillu isumaqatigiissuteqarfiginerisut ingeniørit/illussanik titartaasartut suliffeqarfii Kalaallit Nunaanniittut annerpaamik atorineqarnissaat anguneqarpoq. Siunnersuisuusut immikkoortumi siullermi pilersaarutit pingaarnerit naammassereernerisigut nalunaarutigaat Kalaallit Nunaanni pilersaarusiørnerup 85%-ia sinnerlugu naammassineqareersoq.

Suliffeqarfiit siunnersuisartut nunatsinneereersut annertunerpaamik atorineqarnissaata tamatumalu pegatigisaanik sanaartørnerup pisortaaffigineqarnerata nakkutigineratalu aalajaatsumik assigiiaartumillu ingerlanissaata naammaginartumik qularnaarneqarnissaat siunertaralugu siunnersorti sanaartorfiusuni najugalik atorfinitsinneqarpoq akuttunngitsumik sanaartorfinniittarluni sanaartorfiusumi nakkutilliisunut ikorfartuillunilu ilitersuisussaq.

Taamaallaat suliassanut immikkorluinnaq paasisimasaqarluni isumagisassanut tunngatillugu (assersuutigalugu ikaartarfiliørneq asfaltimillu gallersuineq) suliap pitsaassusianut atatillugu immikkut paasisimasalinnik nakkutilliisunik nunanit allaneersunik aggertitsisoqartarumaarpoq.

Entrepreneurinik sularinnittussarsiornerni tamarluinnarni sularinnikkumasunut tamanut piumasarineqartarpoq pinngitsooratik nalunaassagaat qanoq annertutigisumik Kalaallit Nunaanneersunik sulisoqarnissaq naatsorsuutigineqassasoq. Neqeroorutigineqartut anguneqassanngippata suliffiutitilik akiliisinneqassaaq. Neqeroorutigineqartut sinnerlugit suliffiutilik kalaallinik sulisoqaruni nal. akunneranut isumaqatigiissutip qaavatigut kr. 50-inik akissarsisinneqassaaq.

Sulisogarneq pillugu ataani allaaserineqartoq immikkoortumut siullermut taamaallaat tunngavog.

Aammattaq tak. ilanngussaq 1, "Kalaallinik sulisoqarneq" pillugu sukumiisumik malinnaaffigineqarlutik immersukkat.

Immikkoortumut siullermut tunngatillugu 31.12 1997-imi sulisunut aningaasartuutit isumaqatigiissuteqarnikkut naammassisassat 60%-iisa missaat piviusunngortinneqarsimapput. Tamaattumik

suliassaqartitsinermut ilinniartitsinermilu suliniutitigut
maannamut angusaagallartut tamatumunnga atatillugit
isigineqassapput.

Neqeroorutini isumaqatigiissutinilu erseqqippoq kalaallinik
sulisoqarnissamik pisussaataitaaneq "Sanaartornermut inatsimmit"
pineqartunit sanaartornermi sulianut tunngatillugu appasinnerusoq
illuliortiternermullu sulianut tunngatillugu qaffasinnerulluni.

Tamatumunnga peqatigitillugu malunnarpoq neqeroorutigineqartut
katinnerisa aningaasaliussanut missingersuutinit 20%-it
missaannik appasinnerigajunnerat, illuliortiternermilu suliat 40%
missaannik akisunerugajullutik. Tassunga tunngatillugu
taaneqassaaq sanaartornermi sulianit illuliortiternermut
tunngasut aningaasartuutit tamarmiusut 10%-t missaannik
annertussuseqarmata.

Sanaartornermi suliani akit annikilleriarujussuarnerannut
pissutaagunarput periutsit pisariillutillu pitsaanerulersimanerat
atortullu angineruneri naammassisagarnerusinnaannerilu. Atortut
anginerit atorneqaraangata sulisorisat ikinnerulersarput.

"Sanaartornermut inatsimmi" naatsorsuutaavoq immikkoortumi
siullermi sulisut tamakkerlutik suliassaasut sulisut 395-it ukioq
naallugu suliarisinnaassagaat. Taakkunannga sulisut nunatsinne-
ersut tamakkerlutik suliassaasut sulisut 159-it ukioq naallugu
suliarisinnaassagaat (40%) naatsorsuutigineqarpoq, taakkunanngalu
ingeniorit teknikerillu allat suliassaasut sulisut 21-it ukioq
naallugu suliarisinnaassagaat naatsorsuutigineqarluni. Inuup
ataatsip ukioq naallugu suliarisinnaasaa inatsimmi 2808 timinut
annertussusilerneqarpoq, tassa imatut:

Entrepreneurini sulisut, sulisut 138-it ukioq naallugu à 2.808 timer	=387.000 timer
Teknikerit, sulisut 21-it ukioq naallugu à 2.808 timer	=
	59.000 timer

Immikkoortumi siullermi sulisut katillugit	=446.000 timer
--	----------------

31.12.97 immikkoortumut siullermut tunngatillugu suliassanut
isumaqatigiissutit amerlanersaasa suliarineqareerneranni,
kalaallit sulisorisat (entrepreneurini) katillugit 202.551 timit
naligaat, "Sanaartornermut inatsimmi" naatsorsuutigineqartut
387.000 timit 52%-iinut naapertuuttut.

Isumaqatigiissuteqarnikkut pisussaaffigititat maannamullu angusat

aallaavigalugit immikkoortumi siullermi suliffiusut 280.000 timiupput, tamakkiisumik suliffiusussatut naatsorsuutigineqartut 70 %-iisa missaaniillutik. Tamatuma kinguneranik isumaqatigiissuteqarnikkut pisussaaffigititanit 120.000 timit missaannik annertunerusumik piviusunngortinneqassagunarput taamaalillunilu entreprenørinut katillugit ajunngitsorsiassatut akissarsiarititassat 6 mio. kr.-it missaannik amerlassuseqassallutik. Ajunngitsorsiassanik akissarsiarititassat annertussusissaasa nalornissutaanerujussuat pissutaalluni taakku ullumikkut aningaasaliissutissanut ilanngunneqarsimanngillat.

31.12.97 immikkoortup siulliup pilersaarusiornera naammassineqareerpoq, sanaartornermili aqutsinikkut suliassat amerlanersaat suli amigaataallutik taamaalillunilu teknikerit 79.617 timit suliffigisimavaat, taakkulu "Sanaartornermut inatsimmi" 59.000 timit naatsorsuutigineqartut 135%-eralugit. Siunnersortinut tunngatillugu saniatigut ajunngitsorsiassanik akissarsisitsinissamik aaqqissuussisoqanngilaq.

Soorlu Ilanngussaq 1-imi, qupp. 2/4-mi takuneqarsinnaasoq, immikkoortup aappaanut atatillugu siunnersuineri nal. akunneri 13.533-it piviusunngortinneqarsimapput.

E. Ilinniartitaaneq.

Ilanngussaq 1-imi qupp. 3/4 naatsorsuusuaavoq 31.12.97-imeersoq. Isumaqatigiissuteqarnikkut pisussaaffiliussanik maskinførerit amerlanerusut Entreprenørinik ilinniartinneqarsimapput. Kisianni piffissat ilaanni Tekniskassistentitut sulianik sungiusagaqartut amerlassusissaasa angunissaat ajornakusoortarpoq sungiusartussarsiorneq sungiusarusuttuniit annertunerusimammat.

7. Naggasiutaasumik oqaaseqaatit

Nassuiaat manna tassaaginnarsimavoq sulianut massakkut naammassiniarneqartunut naatsumik paasiuminartumillu takussutissiatut ilusiligaq, sulianik aallartinneqarsimasunik Inatsisartut takussutissinneqarnissaat siunertaralugu; tassani pineqartut tassapput nunap immikkoortuini mittarfiit, suliarineqarnerisa siuariartornerat, kiisalu angallannermik pilersaarusiornermi siunissami pisariaqartitat avataaniillu sunniinerit sillimaaffigisassat eqqarsaatigissalugit pisariaqartut.

Silaannakkut angallassinermi atortorissaarutitigut ineriartortitsinerup nunap immikkoortuini mittarfiit pilersinneqarnerisigut nunap iluani ungasinnerusunut

angallassinermi timmisartut suluusallit pisinnaasareriigaasa atornegarnissaannut periarfissat siusinnerusumut sanilliullugit atornegarnerulernissaat qulakkeerpaa, tikittarfiillu siusinnerusumut sanilliullugu amerlanerusut tikiffigineqartalernissaat aamma qulakkeerlugu. Aammataaq mittarfinnik sanaartornerup qulimiguullit S61-it atorunnaarsikkiartuaarnissaat periarfissaqalersippaa, tassami timmisartut taakku siunissami Kujataani atornegarnissaat taamaallaat siunertaqarluartumik ingerlanneqarsinnaasusammatt. Taamatuttaaq mittarfiliortiternerup nunap iluani timmisartut suluusallit atorlugit timmisartuussinermi akitigut apparsaaneq kingunerissavaa, manna tikillugu 20%-inik appartitsinissaq naatsorssuutigineqarsimalluni, taamatulli appariartitsineq angallannerup sukumiinerusumik pilersaarusiorneqarneratigut sulii annertunerulersinneqarsinnaavoq.

Taamaalilluni silaannakkut angallassinermi atortorissaarutitigut ineriartortitsineq suliiassat makku naammassiniarneqarnerisigut ingerlanneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq:

- Kalaallit Nunata avataanut tuungatillugu timmisartuussinermut isaaviusussanik aalajangersaaneq.
- Timmisartunut allasunut nutaanut nunami attaveqaatitigut atortulersuutit siunissami qularnaarneqarnerat.
- Attaveqaatitigut atortulersuutinik inerisaaneq/annertusaaneq, taamaalilluni mittarfiit tikiffiusinnaasut sapinngisamik amerlanerpaat aningaasatigut atugassaritaasut naapertorlugit inuit tamarmik ilaaffigisinnaasaanik aalajangersimasumik ingerlaarfearluni timmisartuussisarnernut ilaatinneqarsinnaaqqullugit.
- Inerisaajuarnissamut/annertusaajuarnissamut piffissalersuinermik aningaasaliissutillu annertussusissaannik aalajangersaaneq.

Timmisartuussinermut inuiaqatigiit aningaasaleeqataassutaat, tassani taakku sanaartugaaneratt, nunap iluani timmisartuussinermut tapiissutaaneratt imaluunniit ingerlaartarfinnut amigartooruteqarfiusartunut akiliutissanik atuisut akiliutigisartaagaannut qaffaataanerat apeqgutaatinnagu, angallassinermup ilusaanik angallassinermillu pingaarnerusutigut tulleriiaarinerup tunngavilersorluagaasumik uppersaasorsorluagaasumillu ingerlanneqarneranut pingaaruteqarluinnarput, tassani teknikkimut tunngasut kiisalu

aningaasaqarnermut tunngasut aamma eqqarsaatigalugit.

Sanaartornermut tunngasuni pilersaarusiornissamut tunngavissanik
aallartitsinermi suleriaqqinneq 1998-imi aasaanerani
inaarsarneqarsimassasoq naatsorsuutigineqarpoq, taakku
angallannermut tunngasut ataatsimoortillugit
tulleriiaarivigineqarneranni oqaluuserineqarnerannilu ukiamut
pisussatut naatsorsuutigineqartumi ilaatinneqarsinnaanerat
siunertaralugu.

Kalaallit sulisorineqarnerat - immikkoortoq A aamma B

Malinnaaneq - Entreprenørini sulisut

	Sanaartornermut inatsit		Isumaqatigiissut		31.12.1997-imi pilersinneqartut	
	Sulisunut aningsaasar- tuut 1000 kr.-inngor- lugu	Sulisoqar- neq immik- koortut A aamma B nal. akun- neri	Sulisunut aningsaasar- tuut 1000 kr.-inngor- lugu	Sulisoqar- neq immik- koortut A aamma B nal. akun- neri	Sulisunut aningsaasar- tuut 1000 kr.-inngor- lugu	Sulisoqar- neq immik- koortut A aamma B nal. akun- neri
<u>Maniitsoq</u>						
Aqqusinniaq	10.500	9.300	3.916	6.000	4.439	10.524
Mittarfiliq	97.000	86.100	72.314	16.000	28.651	19.954
Illutat	9.000	11.900	10.712	11.600		
Ikkussukkat	3.900	2.400			238	0
Maskiinalliussat	14.500	0				
	134.900	109.700	86.942	33.600	33.328	30.478
<u>Sisimiut</u>						
Aqqusinniaq	23.100	20.500	22.351	14.500	23.508	23.359
Ikaartarfiliq	48.000	42.600	34.458	28.058	29.922	19.896
Mittarfiliq	74.200	65.900	67.007	20.000	43.926	28.670
Illutat	8.615	11.400	12.209	13.600	10.158	20.976
Ikkussukkat	4.504	2.800			454	347
Maskiinalliussat	14.896	0			2.271	0
	173.315	143.200	136.025	76.158	110.239	93.248
<u>Aasiaat</u>						
Aqqusinniaq	10.150	9.000	2.595	3.600	3.234	10.272
Mittarfiliq	59.101	52.600	43.696	7.248	21.864	14.093
Illutat	9.054	12.000	11.300	18.565	8.418	12.633
Ikkussukkat	3.413	2.200			374	347
Maskiinalliussat	12.108	0			1.560	0
	93.826	75.800	57.591	29.413	34.450	37.345
<u>Uummannaq</u>						
Aqqusinniaq	3.547	3.100	-	-	-	-
Mittarfiliq	33.390	29.800	31.880	13.000	13.779	41.132
Illutat	17.157	23.000	41.550	15.500	24.431	
Ikkussukkat	3.836	2.400			443	348
Maskiinalliussat	14.434	0			1.060	0
	72.364	58.300	73.430	28.500	39.713	41.480
Katillugit	474.405	387.000	353.988	167.671	218.730	202.551

Kalaallit sulisorineqarnerat - immikkoortoq A aamma B

Malinnaaneq - Entreprenørini sulisut

Siunnersorti	Nal.ak. 31.12.1997-imi katersukkat	Oqaaseqaatit
MITTA	8.800,0	
MASANTI	267,0	
RAMBØLL	0,0	
N&R	0,0	
NUNA CONSULT	0,0	
SARFAA	524,0	
SON	0,0	
ASIAQ	3.309,0	
GB A/S	0,0	
NKA	0,0	
PUILASOQ	0,0	
SANATI	633,0	
Katillugit, Etape 2	13.533,0	

Kalaallit sulisorineqarnerat - immikkoortoq A aamma B

Malinnaaneq - Sulisut atortussarsiniartartuni sulisut

Pilersuisorisaq	Nal.ak. 31.12.1997-imi katersukkat	Oqaaseqaatit
TELE GREENLAND INTERNATIONAL	1.042,0	
ATUAKKIORFIK	853,0	
Katillugit, Etape 1	1.895,0	

Kalaallit sulisorineqarnerat - ilinniartitaaneq

Malinnaaneq - Entreprenørini sulisut

	Isumaqatigiissut		31.12.1997-imi pilersitat	
	Teknisk assistentit (sap.ak.)	Maskinførerit (sap.ak.)	Teknisk assistentit (sap.ak.)	Maskinførerit (sap.ak.)
<u>Maniitsoq</u>				
Aqqusinniaq	-	-	-	-
Mittarfiliaq	75	40	40	46
Illutat	81	-	-	-
Atortulersuutit				
Maskiinalliussat	-			
	156	40	40	46
<u>Sisimiut</u>				
Aqqusinniaq	144	56	42	134
Ikaartarfilaq	42	-	18	-
Mittarfiliaq	52	52	42	134
Illutat	55	-	-	-
Atortulersuutit				
Maskiinalliussat	-	-		
	293	108	102	268
<u>Aasiaat</u>				
Aqqusinniaq	-	-	-	-
Mittarfilaq	-	34	21	93
Illutat	-	-	-	-
Atortulersuutit				
Maskiinalliussat	-			
	0	34	21	93
<u>Uummannaq</u>				
Aqqusinniaq	-	-	-	-
Mittarfiliaq	26	26	-	80
Illutat	0	-	-	-
Atortulersuutit				
Maskiinalliussat	-	-		
	26	26	-	80
Katillugit	475	208	163	487